

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Barbara Randić

**Konceptualne metafore v časopisnih prispevkih
s področja politike**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Barbara Randić

Mentorica: red. prof. dr. Monika Kalin Golob

**Konceptualne metafore v časopisnih prispevkih
s področja politike**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2013

Konceptualne metafore v časopisnih prispevkih s področja politike

V diplomskem delu se osredotočam na konceptualne metafore v slovenskih kakovostnih dnevnikih *Delo* in *Dnevnik*, in sicer v prispevkih s področja politike. Prvi, teoretični del predstavlja klasično teorijo metafore in sodobno teorijo metafore, ki se je razvila znotraj kognitivnega jezikoslovja ter definira konceptualno metaforo kot del vsakdanjega jezika, ne pa le kot izjemno umetniško sredstvo. Drugi del se osredotoča na analizo izbranih časopisnih prispevkov s področja politike, in sicer iz enega tedna v letih 2009, 2011 in 2013 v obeh časopisih. Najdene metafore so primerjane z metaforami, ki so navedene v že obstoječi literaturi navedene kot najbolj pogoste za poročanje o tovrstni tematiki, v smislu iskanja sprememb v njihovi rabi v zadnjih petih letih. Metafore so razdeljene na konvencionalne in kreativne, vsaka je podprta tudi s konkretnimi primeri jezikovnih izrazov. V diplomskem delu je pozornost namenjena tudi metaforam, ki niso bile izpostavljene v prebrani literaturi oziroma prej niso bile uporabljane s strani novinarjev. Konkretno razloge za to povezujem s specifičnimi družbenimi spremembami.

Ključne besede: kognitivna lingvistika, konceptualna metafora, politika, poročevalske metafore, poročevalski frazemi.

Conceptual Metaphors in Newspaper Articles Covering Politics

This paper focuses on conceptual metaphors in two Slovene quality newspapers, *Delo* and *Dnevnik*, in articles covering political issues. The first, theoretical part presents the classical theory of metaphor, as well as the contemporary theory of metaphor, which developed within cognitive linguistics and defines conceptual metaphor as a part of our everyday lives and not only as an extraordinary, artistic figure of speech. The second part features the analysis of the selected newspaper articles that cover politics during one week, for years 2009, 2011 and 2013 in both newspapers. The identified metaphors are then compared to the ones already mentioned in the used literature as the most common for reporting on these issues, in order to find possible changes in the use of metaphors during the last five years. The identified metaphors are divided into conventional and creative, each being supported with solid examples of linguistic expressions found in the selected material. The paper also emphasises metaphors, which have not been presented in the used literature, i.e. have not been used by journalists before. These metaphors also contain possible explanations for their emergence, especially with regard to indicating changes in the society.

Key words: cognitive linguistics, conceptual metaphor, politics, metaphors in reporting, phrasemes (idioms) in reporting.

1	UVOD	6
2	KAJ JE METAFORA?	8
2.1	KLASIČNA TEORIJA METAFORE	10
2.2	METAFORA IN KOGNITIVNO JEZIKOSLOVJE	12
2.2.1	<i>Sodobna teorija metafore</i>	12
2.2.2	<i>Izkušenska motiviranost metafore in utelešenje</i>	14
2.2.3	<i>Kulturna pogojenost konceptualne metafore</i>	17
2.2.4	<i>Meja med dobesednim in metaforičnim pomenom</i>	18
2.2.5	<i>Konvencionaliziranost metafor</i>	19
3	KONCEPTUALNA METAFORA V SLOVENSKEM JEZIKU	20
4	POROČEVALSKE METAFORE	21
4.1	FUNKCIJE POROČEVALSKIH METAFOR	21
4.1.1	<i>Stalne poročevalske metafore</i>	23
4.1.2	<i>Konceptualne poročevalske metafore</i>	23
4.1.3	<i>Poročevalske metafore kot del frazemov</i>	24
4.2	UČINKOVITOST IN RABA STALNIH POROČEVALSKIH METAFOR	25
5	METAFORA IN POLITIČNE NOVICE	26
6	REZULTATI ANALIZE IN RAZPRAVA	28
6.1	VIRI	28
6.2	POSTOPEK IN KRITERIJI ANALIZE	29
6.3	KONVENCIONALNE KONCEPTUALNE METAFORE	30
6.3.1	<i>POLITIČNE RAZMERE SO VREMENSKE RAZMERE</i>	30
6.3.2	<i>POLITIKA JE GLEDALIŠKA PREDSTAVA ALI ZABAVNI PROGRAM</i>	32
6.3.3	<i>POLITIKA JE TEKMOVANJE</i>	35
6.3.4	<i>POLITIKA JE VOJNA, BOJ, DVOBOJ</i>	38
6.3.5	<i>POLITIKA JE POTOVANJE</i>	44
6.3.6	<i>PERSONIFIKACIJA IN METONIMIJA: VLADA, DRŽAVA, POLITIČNA STRANKA ALI ORGANIZACIJA JE OSEBA</i>	49
6.3.7	<i>DRŽAVA JE STROJ, DRŽAVA / POLITIČNA ORGANIZACIJA JE LADJA</i>	53
6.3.8	<i>ZAKONODAJA IN UKREPI VLADE SO PREDMETI: SVEŽENJ / PAKET</i>	54
6.3.9	<i>VODENJE STRANKE / DRŽAVE JE VODENJE ŽIVALI</i>	55

6.3.10	<i>POLITIKA/OBLAST JE ŠIVILJSTVO</i>	56
6.3.11	<i>VARČEVANJE JE OSTER PREDMET</i>	56
6.3.12	<i>POLITIČNI ODNOSI SO BESEDILO</i>	57
6.3.13	<i>OBLAST JE GORA</i>	57
6.3.14	<i>POLITIKA JE ŠOLA</i>	58
6.4	KREATIVNE KONCEPTUALNE METAFORE	58
6.4.1	<i>RAZMERJE MED STRANKO IN ČLANI JE LJUBEZENSKO RAZMERJE</i>	58
6.4.2	<i>SPREMINJANJE ZAKONODAJE JE ČIŠČENJE</i>	58
6.4.3	<i>POLITIČNA STRANKA JE PODJETJE</i>	59
6.4.4	<i>DEMOKRACIJA JE BOLEZEN</i>	59
6.4.5	<i>IDEJE SO ROŽE</i>	59
6.4.6	<i>POLITIK JE ŽIVAL</i>	60
6.4.7	<i>POLITIKA JE LIMONADNICA / NADALJEVANKA</i>	61
6.4.8	<i>POLITIKA JE VODA / MORJE</i>	62
6.4.9	<i>POLITIKA JE KOVANJE</i>	62
6.4.10	<i>VSTAJA LJUDI JE VSTAJA ŽIVIH MRTVECEV</i>	62
7	ZAKLJUČEK	63
8	LITERATURA	66

1 UVOD

Mediji se poročanju o politiki praktično ne morejo izogniti, še posebej ne med politično krizo, v kateri se je znašla Slovenija v nekaj zadnjih mesecih. Temu sledijo tudi dnevni časopisi.

Poročanje o politiki je bilo že od nekdaj zanimivo, kar zadeva jezik. Vsak časopisni prispevek, ki ubeseduje dogajanje v politični sferi vsebuje metaforične izraze. Lahko trdimo, da obstaja način izražanja in pisanja, ki ga lahko označimo kot značilnega za prispevke s politično tematiko. Gre predvsem za dogovorjene izraze (Bernjak 2007; Červ 2006; Korošec 1998), kar bomo poskušali tudi predstaviti v tem diplomskem delu.

Po drugi strani, ne glede na to, koliko govorimo in pišemo o njej, je politika praviloma abstrakten pojem. Politični procesi so večinoma neotipljivi, abstraktni procesi, ki nimajo konkretne fizične opore, vendar se lahko pogovarjamo o njih. Tukaj vstopi metafora. Ne v pesniški obliki, zaradi doseganja posebnega stilnega učinka, ampak metafora, ki nam pomaga razložiti nekaj, česar dejansko ne doživljamo v fizični obliki. Ravno nasprotno splošnemu zdravorazumskemu prepričanju je metafora precej prisotna v našem vsakdanjem življenju. Uporaba metafore se začne že v našem konceptualnem sistemu in se razvija v načinih, prek katerih opisujemo stvari, pojave in prek katerih se izražamo.

Metafora je bila dolgo časa obravnavana kot nekaj izrednega, izjemnega; bila je definirana kot abstrakten sistem, ločen od našega vsakdanjega življenja, saj ga lahko zasledimo le v poeziji, nekaj, kar ni bilo dostopno »navadnemu« človeku. Po drugi strani pa so s pojavom kognitivnega jezikoslovja avtorji začeli poudarjati, da metafora ni samo stvar jezika in da je vseprisotna v našem vsakdanjem življenju (Lakoff in Johnson 2003).

Predmet te diplomske naloge se osredotoča na uporabo metafore v časopisnih prispevkih, ki obravnavajo politiko. Kognitivno jezikoslovje in predvsem sodobna teorija metafore zagovarjata, da je metafora del našega vsakdanjega življenja (Lakoff in Johnson 2003). Kar je za nas abstraktno, fizično neotipljivo, si razlagamo s pomočjo metafore oziroma dojemamo prek metafore. Metafora ni le pesniško sredstvo za

doseganje posebnega stilnega učinka, ampak je vsakdanja in prisotna v vseh temah »navadnega« človeka. Torej tudi v časopisnih prispevkih, ki poročajo o politiki.

Ljudje, ki govorijo isti jezik, delijo tudi kulturo in zgodovino. Jezik nam omogoča vpogled v način razmišljanja govorcev. Posledično lahko z analizo časopisnih prispevkov ter primerjavo predhodnih in novih ugotovitev identificiramo potencialne spremembe v rabi metafor oziroma ugotovimo, ali obstajajo takšne razlike med metaforičnimi koncepti, ki so bili v rabi do leta 2006 (Korošec 1998; Bernjak 2007), da lahko trdimo, da se je izbira metafor spremenila in da posledično nakazuje na določene družbene spremembe.

Glede na predmet raziskave tega diplomskega dela sem sledila naslednjim ciljem:

1. zbrati metafore in metaforične izraze iz časopisnih prispevkov, ki poročajo o politiki, ter ugotoviti, katere konceptualne metafore se pojavljajo najpogosteje;
2. ugotoviti, ali metafore v izbranih virih potrjujejo teoretična izhodišča kognitivnih jezikoslovcev in kako so predstavljeni abstraktni politični procesi;
3. prepoznati in izpostaviti spremembe v rabi konceptualnih metafor v prispevkih s področja politike v primerjavi z dosedanja literaturo (Bernjak 2007; Korošec 1998).

Na podlagi strokovne literature o sodobni teoriji metafore in literature, ki se ukvarja z metaforo v novinarskem pisanju s področja politike, bom poskušala z analizo primerov potrditi oziroma odvreči naslednje hipoteze:

1. V skladu s sodobno teorijo metafore so politika in politični procesi kot abstraktni pojavi v časopisnih prispevkih opisani s pomočjo konkretnih pojavov in izkušenj oziroma tistih, ki imajo podlago v fizičnem doživljanju.
2. V časopisnih prispevkih je politika skupaj s procesi, ki potekajo znotraj nje, najpogosteje predstavljena s pomočjo tako imenovanih vremenskih metafor (Korošec 1998).
3. Poleg »vremenskih« metafor so najpogostejše konceptualne metafore v tovrstnih besedilih: POLITIKA JE GLEDALIŠKA PREDSTAVA, POLITIKA JE TEKMA, VLADA NI ORGAN, AMPAK OSEBA, POLITIKA JE VOJNA, DVOBOJ, BOJ, POLITIKA JE POTOVANJE.
4. Metaforični koncepti, ki se uporabljajo pri poročanju o političnih temah, nakazujejo na družbene spremembe.

V diplomskem delu bom na začetku podala več definicij metafore in povzetek sodobne teorije metafore, ki se je pojavila v osemdesetih letih prejšnjega stoletja z izdajo knjige *Metafore, v katerih živimo* avtorjev Georgea Lakoffa in Marka Johnsona (1980). Nadaljevala bom s kratkim vpogledom v slovensko literaturo o konceptualni metafori in kognitivnem jezikoslovju na splošno.

Pred predstavitvijo rezultatov analize bo sledilo poglavje o metafori v novinarskih prispevkih, povzeto po diplomskem delu Gaje Červ *Metafora v poročevalskih besedilih: analiza strukture, rabe in funkcije* (2006) ter predstavitev dosedanjih ugotovitev o metafori na področju novinarskih prispevkov o politiki (Bernjak 2007; Korošec 1998), kar bo izhodišče našega raziskovanja.

Empirični del diplomske naloge se bo osredotočil na zbiranje metafor iz prispevkov v dveh slovenskih dnevnikih *Delo* in *Dnevnik*. Vključila bom primere jezikovnih metafor oziroma metaforičnih izrazov ter jih povezala s pripadajočimi metaforičnimi koncepti, iz katerih izvirajo. Poiskala bom koncepte in jezikovne metafore, ki sta jih zagovarjala Korošec in Bernjakova, ter mogoče nove koncepte, ki se uporabljajo v časopisnih prispevkih v zadnjih petih letih, če razlika sploh obstaja.

2 KAJ JE METAFORA?

Začnimo z etimologijo besede »metafora«. Beseda izvira iz grškega jezika; izhaja iz spojitve grških besed *meta* (čez, preko) in *phero* (nesti, prenašati) = prenesti. Prenaša se pomen z ene besede na drugo, pri čemer mora med njima obstajati neka podobnost (analogija ali skupna lastnost).

Metaforo so preučevali že v antiki. Prvo definicijo in uradno razpravo na temo metafore je prispeval Aristotel v delu *Poetika* (1982). V 21. poglavju njegove *Poetike* beremo, da je metafora »prenos pomena na neko drugo besedo, in sicer ali od splošnega (roda) na neko vrsto ali od neke vrste na splošno (rod) ali od ene vrste na drugo vrsto ali po analogiji«. Aristotel je zagovarjal, da je tvorba metafor velik dar, ki ga imajo pesniki, ker metafora ne zapisuje obstoječe podobnosti, ampak ustvarja enkratno videnje

podobnosti med različnima predmetoma. Iz Aristotelovega pojmovanja metafore potem izhaja, da je metafora jezikovni odklon oziroma jezikovna posebnost in da jo je mogoče ustrezno zamenjati z dobesednim izrazom.

Pri raziskovanju metafore lahko tudi uporabimo definicijo iz *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*:

metafora -e ž (a) lit. *besedna figura, za katero je značilno poimenovanje določenega pojava z izrazom, ki označuje v navadni rabi kak drug podoben pojav*: drzna, slikovita metafora; veliko Župančičevih metafor je v zvezi s pojmom svetloba; metafora za ljubezen, svet / jezik tvori nove pomene tudi z metaforami (SSKJ).

Toporišičeva Enciklopedija slovenskega jezika pa razlaga metaforo na naslednji način (1992, 106):

metáfora -e ž Raba ene besede (besedne zveze) namesto druge na podlagi kake njune skupne pomenske lastnosti, npr. lisjak za 'zvit človek', roža za 'dekle', trlica za 'suh človek', žrd za 'velik suh človek'. Skupna lastnost teh dvojic je zvitost, lepota, vitkost, izredna velikost. – Sopom. podóba.

Janko Kos v *Literarni teoriji* (2001) označuje metaforo kot glavno stilno-retorično figuro, ki »nastane tedaj, kadar uporabimo kako besedo v neobičajni zvezi, ki se zdi v nasprotju z njenim najbolj razširjenim logičnim in uporabnim pomenom« (Kos 2001, 130). Kos trdi, da so taki pojavi prisotni v vsakdanjem jeziku, vendar se v nadaljnji obravnavi metafore omejuje le na umetno stiliziran jezik oziroma metafore v umetnostnih besedilih. Avtor razlikuje med starejšo, tradicionalno metaforo in moderno metaforo. Tradicionalno metaforo opisuje kot prenos besednih pomenov zaradi logične vzporednosti, podobnosti in analogije med pojavi, ki so sicer različni in brez vzročne veze med sabo. Tukaj se sklicuje na Aristotela, ki trdi, da pojem lahko prenesemo v zvezo z drugim, kadar obstaja med njima kaka posredna stična točka po podobnosti. To točko poimenuje »tertium comparationis«, tretji člen primerjave, ki omogoča, da lahko prenesemo z enega pojava na drugi (s katerim se ujemata v vrsti lastnosti), tudi takšno lastnost, ki jima ni skupna (Kos 2001, 130). Kot primer navaja metaforo »misel krvavi« in razlaga, da je misel podobna rani v tem, da povzroča bolečino; zato se z rane lahko prenese nanjo tudi pojav krvavenja, čeprav jima ravno ta lastnost ni skupna. »Tertium comparationis« je bolečina, ki iz metafore izpade (Kos 2001, 130).

Moderne metafore pa definira kot svobodne, nelogične ali nesmiselne zveze, katerih razlog za nastanek najdemo v miselno-čustvenih in predstavno-zaznavnih asociacijah. Tovrstne metafore so večinoma nezavedne in odvisne od globljih dogajanj pesnikove zavesti.

Červova v svoji diplomski nalogi z naslovom *Metafora v poročevalskih besedilih: Analiza strukture, rabe in funkcije* (2006) podaja zgodovinski pregled teorij metafore, ki ga lahko povzamemo kot tri celote. Najprej je bila metafora predmet starogrških in nato latinskih razprav o stilu, z najbolj znano predstavnico Aristotelovo *Poetiko* kot prvo literarnoteoretsko razlago metafore. Drugič avtorica poudarja dvajseto stoletje ter semiotiko in semantiko, ki definirata metaforo kot primarno jezikovni pojav in se ukvarjata z njeno funkcijo v jeziku. Nato poudarja kognitivne teorije, ki zagovarjajo, da je raba metafore v jeziku odraz mehanizmov človeškega mišljenja in njegovih kognitivnih funkcij. Ravno kognitivna teorija bo teoretična podlaga za raziskavo metafore v tem diplomskem delu.

2.1 Klasična teorija metafore

Da bi postopoma prišli do definicije konceptualne metafore, ki je tudi predmet tega diplomskega dela, bomo pred tem na kratko predstavili in povzeli Kantetov pogled na klasično teorijo metafore (1998). Ta pogled se osredotoča predvsem na teorije, ki ločujejo metaforo od dobesednega jezika, kar je v nasprotju ravno s kognitivnimi teorijami.

Klasična teorija metafore ima dve oporni točki. Prvič, obravnava metaforo kot stvar jezika, jo identificira le z jezikovnimi izrazi. Drugič, ločuje metaforo od dobesednega jezika.

Zagovorniki klasične teorije metafore se imenujejo literalisti ter zagovarjajo, da obstaja samo en pomen in ta pomen je dobesedni. Kante njihova stališča izpostavlja v osmih podtezah, ki jih bom na kratko povzela (1998, 14–18).

Prvič, po Kantetu literalisti zagovarjajo, da ima metafora le retorično funkcijo, kar pomeni, da gre za izrazno sredstvo, ki dodaja napetost pisanju, njena funkcija je samo podpora.

Drugič, metafora je obrobni pojav, ki ga lahko spoznavno reduciramo. Torej ne daje nam nobene bistvene ali nenadomestljive spoznavne razsežnosti.

Tretjič, Kante izpostavlja trditev o kanoničnem pomenu, in sicer, kanonični pomen je pristen pomen in je s tem pomenom mogoče zapisati vse pomene.

Četrto, literalisti trdijo, da ima naravni jezik tako bogato in močno dobesedno podlago, da se nam ni treba sklicevati na metaforo. Torej naravni jezik zadostuje, da izrazimo vsak možni govorčev pomen.

Petič, Kante poudarja trditev o neresničnosti metafore. Dobesedni pomen metafore se razlikuje od govorčevega pomena, tako uporaba metafore pomeni sodelovanje v družbeno dovoljeni laži, pretiravanju.

Šesta podteza je trditev o anomalnosti metafore. Kante poudarja, da nekateri predstavniki literarnega monizma povezujejo metaforo z anomalijo in trdijo, da dobesedno branje metafore ustvarja nenormalno pomensko strukturo.

Sedma podteza je teza o klasični kategorizaciji. Metaforo lahko predstavimo in interpretiramo na tak način, da pri tem uporabljamo klasične modele kategorialne organizacije – intenzija, ekstenzija in definicija – ki so zadostni pogoji za članstvo v kategoriji.

In končno, osmič, je pomembna teza literalistov, da v slovarju ne najdemo metaforičnega pomena besed, le dobesednega, ki zadostuje za običajno določitev pomena besed.

Tradicionalne teorije in definicije metafore so veljale za pravilne in resnične dolgo časa. Delitev na metaforični in dobesedni jezik je trajala dolgo let, ne da bi kdo podvomil o njeni resničnosti. Ravno nasprotno tem prepričanjem Lakoff opredeljuje spodnje predpostavke kot 'tradicionalno napačne predpostavke' (Lakoff 1993, 204):

- vsakdanji jezik je konvencionalen, in ne metaforičen;
- vse predmete lahko razumemo dobesedno in le dobesedni jezik je lahko pogojno resničen ali neresničen;
- koncepti, ki se uporabljajo v slovnici jezika, so dobesedni, ne metaforični.

2.2 Metafora in kognitivno jezikoslovje

Najbolj pomembno vprašanje za kognitivno lingvistiko in še posebej sodobno teorijo metafore je, ali naj dojemamo metaforo kot nekaj kognitivnega ali pa izključno kot del jezika. Torej ali je metafora rezultat našega dojetja stvari ali pa je rezultat tega, kako izražamo stvari v jeziku? Pregled metafore v kognitivnem jezikoslovju in sodobno teorijo metafore¹ povzemam po svojem diplomskem delu, s katerim sem diplomirala na Oddelku za anglistiko in amerikanistiko Filozofske fakultete v Ljubljani (Randić 2009).

Tradicionalne teorije metafore temeljijo na razliki med dobesednim in figurativnim pomenom besed in izrazov, torej definirajo metaforo kot značilnost jezika. V tradicionalnih teorijah vsakdanji jezik (govorica) nima metafore, medtem ko metafora uporablja mehanizme zunaj tistih v vsakdanjem jeziku, tj. konvencionalnem jeziku (Lakoff 1993, 202). Torej je po Lakoffu klasična učbeniška definicija metafore: »... nov ali poetičen jezikovni izraz, kjer se ena ali več besed za koncept uporabljajo zunaj njegovega konvencionalnega pomena, da bi izrazili podoben koncept« (Lakoff 1993, 202).

Nov pristop k metafori se pojavi v osemdesetih letih prejšnjega stoletja z izzidom Lakoffovega in Johnsonovega ključnega dela *Metaphors We Live By*, ki nam ponuja kognitivni pristop k problematiki metafore. Kot poudarjata na samem začetku, je bistvo metafore pojmovanje in doživljanje ene vrste stvari skozi drugo (Lakoff in Johnson 2003, 5). Dokazala sta, da metafora ni le stvar jezika ali golih besed. Zagovarjata, da so človeški miselni procesi večinoma metaforični in da so metafore, ki se manifestirajo kot jezikovni izrazi, možne ravno zaradi tega, ker obstajajo že v človekovem pojmovnem sistemu.

2.2.1 Sodobna teorija metafore

Sodobna teorija metafore v veliki meri temelji na delih in mislih Georga Lakoffa in Marka Johnsona. V svojem delu *Contemporary Theory of Metaphor* (1993) Lakoff

¹ Poglavlji 2.2 in 2.2.1

obrne klasično dojetje in definicijo metafore s trditvijo, da posplošitve, ki upravljajo s poetičnimi metaforičnimi izrazi, niso v jeziku, ampak v misli. Te posplošitve so splošne preslikave med konceptualnimi domenami in ta splošna načela, ki prevzamejo obliko konceptualnih preslikav, veljajo ne le za nove poetične izraze, ampak tudi za veliki del vsakdanjega jezika (Lakoff 1993, 203).

Poglejmo spodnji Lakoffov primer, vzet iz zbornika *Kaj je metafora?* (Lakoff v Kante 1998):

Najin odnos je zašel v *slepo ulico*.

Kot sam avtor razlaga, je tukaj ljubezen konceptualizirana kot potovanje. Zgornji primer nakazuje, da je se je razmerje ustavilo, ljubimca ne moreta nadaljevati, morata se obrniti nazaj ali zapustiti razmerje. Poglejmo še nadaljnje primere vsakdanjih izrazov, ki temeljijo na konceptualizaciji ljubezni kot potovanja:

Poglej, *kako daleč sva prišla*.

Bila je *dolga, kotanjasta pot*.

Zdaj se ne moreva *obrniti nazaj*.

Sva na *križpotju*.

V zgornjih primerih obstaja neko splošno načelo, na podlagi katerega se uporabljajo jezikovni izrazi o potovanjih za opisovanje ljubezni in kako se naši miselni vzorci o potovanju uporabljajo za pojmovanje ljubezni. Pomembno je poudariti, da to načelo ne izhaja iz slovnice ali besedišča, ampak je načelo za zaznavanje ene domene v smislu druge domene (v našem primeru domena ljubezni v smislu domene potovanj). Posledično metaforo razumemo kot preslikavo iz izvorne domene na ciljno domeno. Preslikava je sklop ustreznih entitet, ki obstajajo med elementi izvorne in ciljne domene. Razumeti metaforo pomeni razumeti preslikave, ki se uporabljajo pri določenem paru izvorne in ciljne domene.

Lakoff in Johnson sta razvila strategijo poimenovanja preslikav enega pojmovnega področja na drugega, in sicer po vzorcu CILJNA DOMENA JE IZVORNA DOMENA. Po tej analogiji omenjeni primer poimenujemo LJUBEZEN JE POTOVANJE, ta pa

vključuje pomenske prenose značilne za preslikavo. Med entitetami dveh domen obstajajo ontološka ustrezanja, ki kažejo sistematičnost metafor in ne naključnost. Na primer, v konceptualni metafori LJUBEZEN JE POTOVANJE, izraz »ljubimca« ustreza izrazu »popotnika« itd. (Lakoff 1993).

Torej je bistvo konceptualne metafore, da so pomenski prenosi in splošne preslikave primarne, metafora kot površinska manifestacija je sekundarna, ker sam proces preslikavanja določa izbor jezika izvirne domene in vzorce za ciljno domeno, medtem ko jezik pride za njim. Metafore posledično ne morejo biti samo jezikovni izrazi, stvar jezika, ker bi to pomenilo, da vsak jezikovni izraz predstavlja novo, drugačno metaforo.

Iz zgornjih trditev lahko ugotovimo, da so metafore že v našem pojmovnem sistemu in da je ta sistem, v okvirih katerega razmišljamo in delujemo, metaforičen že v svoji naravi. Po drugi strani naš pojmovni sistem ni nekaj, česar se zavedamo, vendar že v osnovi doživljamo svet in zaznavamo stvari prek tega mehanizma oziroma pojmov, ki so v našem pojmovnem sistemu.

Konceptualna metafora je eden izmed kognitivnih procesov konstruiranja pomena, na podlagi katerega povezujemo dve konceptualni domeni: izhodiščno domeno in ciljno domeno (Lakoff 1993, 206–207). Konceptualna (pojmovna) metafora se kot kognitivna sposobnost reflektira v jeziku na dveh ravneh: v metaforičnem jezikovnem izrazu in v konceptualni metafori (Lakoff in Johnson 2003, 4–6). Te dve ravni bosta zajeti v analizi, ki bo predstavljena v nadaljevanju tega diplomskega dela.

2.2.2 Izkušenska motiviranost metafore in utelešenje

Motiviranost metafore ni le v kulturi, ampak tudi v naših osnovnih, telesnih zaznavah. Sodobna teorija metafore in konceptualna metafora temeljita na trditvi, da je konceptualna metafora sredstvo, ki omogoča razumevanje abstraktnih, kompleksnih domen s pomočjo enostavnih, ki so bližje našim telesnim izkušnjam (Lakoff in Johnson 2003, 56–68).

Lakoff (1993) izpostavlja dejstvo, da večino osnovnih konceptov v našem konceptualnem sistemu normalno dojemamo prek metafore, npr. čas, količina, stanje, sprememba, dejanje, namen, sredstvo itd. Klasične kategorije konceptov so večinoma metaforično pojmovane z omejenimi prostori oziroma 'posodami'². Torej nekaj je lahko v kategoriji ali izven nje, nekaj lahko damo v kategorijo ali odstranimo iz nje itd.

Avtor si zastavlja ključno vprašanje katerekoli teorije metafore, in sicer, ali obstaja razlog, zaradi katerega konceptualni sistemi vsebujejo določene metaforične preslikave namesto drugih. In tukaj nas pripelje do odgovora, da je podlaga v naših vsakdanjih izkušnjah.

Gibbs in Wilson trdita, da velik del metaforičnega razmišljanja in jezika izvira iz človeškega telesa in je omejen z njim oziroma utelešenjem. Številne konceptualne metafore imajo izvirne domene, ki so zasnovane na prevladujočih vzorcih delovanja telesa (Gibbs in Wilson 2002, 533). Na primer način, kako govorimo o življenju, ljubezni kot o vrsti potovanja, se nanaša prav na utelešeno izkušnjo človeka, ki se premika od začetne točke, po poti, da bi desegel ali poskušal doseči cilj. Ustaljene izraze, ki izhajajo iz tega, sta omenila že Lakoff in Johnson (1980): *moje življenje se je znašlo na razpotju, najin odnos je odrinila na stranski tir* itd.

Telesno motivirane metafore so pogost pojav v jeziku. Gibbs in Wilsonova pa razlagata, da v primerih, ko je telo izvorna domena za metafore jezika, čustev in drugih stvari, lahko opazimo, da so te metafore vzete iz koherentnega, skladnega sistema, ki ga podpira le par pojmovnih shem, in sicer VSEBOVANJE,³ IZVOR–POT–CILJ, NOTER–VEN, SPREDAJ–ZADAJ. Ko se te pojmovne sheme kombinirajo z ostalimi osnovnimi telesnimi dejavnostmi, kot so dotikanje, hranjenje itd., dobimo pojmovno osnovo za številne vidike misli in jezika.

Med shemami, ki sta jih Gibbs in Wilsonova predstavila, pogledimo pojmovno shemo VSEBOVANJE, ki je temelj številnih metaforičnih konceptov, ki se nanašajo na naše razumevanje jezikovnih dejanj. Na primer naša usta so zaznana kot posode v smislu, ko je posoda odprta, je jezikovno dejanje mogoče. Ko je zaprta, pa nastopi tišina. Primeri

² Lakoff uporablja besedo 'containers'.

³ Avtorja uporabljata besedo 'containment'.

jezikovnih izrazov za VSEBOVANJE so: *izbij si to iz glave, pobrskaj po svojih možganih* itd. (Gibbs in Wilson 2002, 542).

Gibbs in Wilsonova analizirata nekaj primerov telesno motiviranih metafor, in ena je pojmovanje želje kot lakote. Torej so celo najbolj abstraktne želje, kot je potreba po duhovnem izpolnjevanju, pogosto pojmovane v smislu čutenih utelešenih izkušenj, kot so tiste, povezane z lakoto. Metaforična preslikava občutka lakote na željo je pogosta v jeziku pri različnih vrstah želja, npr. poželenju ali željah po konkretnih stvareh ali abstraktnih idejah. Tako v angleščini pogosto zasledimo primere, kot so *lačen je maščevanja/žejen je maščevanja, lačen je priznanja/žejen je priznanja* (Gibbs in Wilson 2002, 545).

Na koncu avtorja ne trdita, da je telesna dejavnost podlaga za vse vidike metaforičnega razmišljanja in izražanja v jeziku. Del metaforičnega je zasnovan na izvornih domenah, ki niso, strogo gledano, utelešene. Trdita pa, da je večina vsakdanjih pojmovnih struktur sestavljena iz prevladujočih vzorcev delovanja telesa in oblikovana z njihovo pomočjo.

Fizično motiviranost metafor zagovarjata tudi Lakoff in Johnson (1980) s tako imenovanimi orientacijskimi metaforami (orientational metaphors). Gre za metaforične koncepte, ki so povezani z orientacijo v prostoru. Ne strukturirajo konceptov v smislu drugih pojmov, ampak organizirajo sistem konceptov v odnosu eden do drugega.

Avtorja sta primerjala in analizirala metafore, ki jih je prvi analiziral William Nagy (Nagy v Lakoff in Johnson 2003, 5) in poskušala ugotoviti, zakaj je nekaj pojmovano kot GOR oziroma DOL.

Poglejmo primer orientacijske konceptualne metafore:

SREČA JE ZGORAJ / ŽALOST JE SPODAJ

biti v sedmih nebesih, dvigati glavo / biti na tleh, skloniti glavo, pogrezniti se v zemljo

Lakoff in Johnson kot razlog metafore SREČA JE ZGORAJ (HAPPY IS UP) navajata dejstvo, da je sreča dojeta kot nekaj zgoraj, ker ponavadi povezujemo pozitivno emocionalno stanje s pokončno držo telesa (Lakoff in Johnson 2003, 15).

Torej nam metafora pomaga v razumevanju določenega pojma ravno zaradi izkustvene motiviranosti. Orientacijske metafore, kot tudi ostali metaforični koncepti so zasidrani globoko v naših telesnih in kulturnih izkušnjah.

2.2.3 Kulturna pogojenost konceptualne metafore

Metafore so kulturno pogojene. Kot trdi Lakoff (1987, 446), ljudje v svojih mislih nosimo velike zbirke sveta okoli nas, odvisno od kulture, ki ji pripadamo. To pomeni, da konceptualne metafore niso skupne vsem kulturam in jezikom tega sveta, in posledično, da ne povezujejo vse kulture nekega predmeta z istim abstraktnim predmetom.

Primer, ki ga navajata tej trditvi v oporo, je konceptualna metafora DOKAZOVANJE (SPOR) JE VOJNA, ki ga povzemam po svoji diplomski nalogi *Conceptual Metaphors in Business Newspaper Articles* (Randić 2009). V naši kulturi, kot tudi v mnogih zahodnjaških kulturah je predstava prepira kot vojne običajna, ker med prepitom nekoga napadamo, se branimo, v prepiru lahko zmagamo ali izgubimo. Po drugi strani pa avtorja vabita, da si poskušamo predstavljati kulturo, kjer prepir ne bi bil viden kot vojna, temveč kot ples.

»V taki kulturi bi ljudje gledali na prepire drugače, jih drugače doživljali in izvajali ter drugače govorili o njih. A *nam* se verjetno sploh ne bi zdelo, da se prepirajo; preprosto bi počeli nekaj drugega. Prav nenavadno bi se nam zdelo opisovati to, kar počnejo, kot *prepiranje*« (Lakoff in Johnson 2003, 5).

Torej mi razmišljamo o prepiranju kot o vojni in tega ne izražamo le v jeziku. Avtorja razlagata: »Naši običajni načini pogovarjanja o prepirih predvidevajo metaforo, ki se je komaj kdaj zavedamo. Metafora ni le v besedah, ki jih uporabljamo, je v samem konceptu prepira« (Lakoff in Johnson 2003, 5).

2.2.4 Meja med dobesednim in metaforičnim pomenom

Ne glede na to, da se nam pojem konceptualne metafore kot zveze med dvema domenama lahko zdi povsem jasen, Stanojević izpostavlja nejasno ločenost konceptualne metafore od dobesednega pomena (2009, 342).

Poskušajmo primerjati naslednje povedi:

Tako se je končalo prvo dejanje razprave o tem vprašanju.

Uprizorili so prvo dejanje Krleževe drame.

Čeprav čutimo, da je izraz prvo dejanje v prvem primeru metaforičen, v drugem primeru pa dobeseden, še vedno ne vemo, ali obstajajo kakšni objektivni dejavniki, prek katerih bi to lahko ugotovili. Kognitivni jezikoslovci gledajo teorijo dobesednega in metaforičnega pomena kot skalo (Gibbs v Stanojević 2009, 342), v kateri imata dobesedni in metaforični pomen isti značaj. Še več, psihološke raziskave kažejo, da metafore ne zahtevajo posebnega časa obdelave, ne pri tvorbi, ne pri razumevanju.

Torej v primerih 1 in 2, entiteti *drama* in *razprava* doživljamo kot entiteti, ki sestojita iz delov – dejanj. Razlika med dvema je pravzaprav stvar dogovora in je odvisna od statusa našega konvencionaliziranega znanja. Medtem ko je pri gledališki predstavi v prvi vrsti način konstruiranja, stvar opazljivega in preverljivega konvencionalnega znanja, razprava nima jasno opazljivih delov, ki bi jih lahko poimenovali dejanje. Torej obstajajo konvencionalizirani dejavniki, ki omogočajo ločevanje med prototipnimi primeri dobesednega in metaforičnega pomena.

Stanojević tudi opozarja na delnost preslikav pri konceptualni metafori. Medtem ko za *Krležovo dramo* veljajo vsa znanja o dejanjih v gledališki predstavi (število dejanj, trajanje, spuščanje zavese med dejanji ipd.), za *dejanje razprave* veljajo le nekatera znanja.

Na koncu avtor poudarja dvojni značaj konceptualne metafore (Stanojević 2009, 343). Po eni strani je konceptualna metafora sposobnost povezovanja konceptualnih domen, ki se vedno znova dogaja v posamezni konceptualni situaciji. Po drugi strani nenehna raba vezi med istimi konceptualnimi domenami pripelje do njihovega konvencionaliziranja. Tako je mogoče dojemati konvencionalizirane konceptualne

metafore kot že obstoječa znanja, ki jih, ne zavedajoč se, priključimo, da bi razumeli jezikovne izraze.

2.2.5 Konvencionaliziranost metafor

V prejšnjih poglavjih in v poskusu definiranja konceptualne metafore in njene motiviranosti se pogosto poudarja konvencionaliziranost znanja, kar se posebej kaže na dveh ravneh: v konvencionaliziranih jezikovnih izrazih, ki smo jih uporabili za primere, ter v konvencionaliziranih konceptualnih metaforah, ki smo jih poimenovali na podlagi omenjenih izrazov.

Toda očitno je, da se poleg konvencionaliziranih metafor pojavljajo tudi inovativne metafore, na kar tudi kaže dolga tradicija njihovega preučevanja v drugih teorijah. Kognitivna lingvistika podaja teoretični okvir, ki lahko zajame tudi inovativne metafore kot konvencionalizirane. Ta okvir je zasnovan na delitvi metafor na konvencionalizirane in inovativne in na ločevanju med jezikovnim metaforičnim izrazom in konceptualno metaforo (Stanojević 2009, 360).

Ločujemo več ravni konvencionaliziranosti pri jezikovnih izrazih. Stanojević razlaga, da če želimo določiti konvencionaliziranost jezikovnih izrazov, dejansko opazujemo, koliko nekateri jezikovni izrazi priključijo določeno konceptualno metaforo oziroma koliko je jasna vez med izhodiščno in ciljno domeno. Avtor izpostavlja korpusne kriterije Alice Deignan za konvencionaliziranost (Deignan v Stanojević 2009, 360–361). Ločujemo med štirimi vrstami metaforičnih izrazov glede na konvencionaliziranost: historični metaforični izrazi, inovativni izrazi, konvencionalizirani izrazi in mrtvi metaforični izrazi.

V analizi virov, ki bo sledila, ne bomo razčlenjevali metafor glede na te štiri omenjene kategorije. Omejili se bomo na identifikacijo in prepoznavanje metaforičnih izrazov kot konvencionalnih ali inovativnih, ker bomo poskušali ugotoviti, kateri koncepti in jezikovne metafore se pojavljajo v prispevkih, ne pa razčlenjevati metafore glede na stopnjo konvencionaliziranosti.

Lakoff in Turner zagovarjata, da so konvencionalizirani metaforični jezikovni izrazi vedno izraz neke konvencionalizirane konceptualne metafore, medtem ko so inovativni jezikovni izrazi lahko rezultat nekaterih konvencionaliziranih konceptualnih preslikav, kot tudi popolnoma novih konceptualnih metafor (Lakoff in Turner v Stanojević 2009, 362), kar je razmeroma redek pojav. Tukaj gre praviloma za dodajanje novih elementov v obstoječe preslikave, dodajanje specifičnega znanja o obstoječih preslikavah ipd.

3 KONCEPTUALNA METAFORA V SLOVENSKEM JEZIKU

Obnavljanje sodobne teorije metafore v okviru kognitivne lingvistike najdemo tudi v slovenski literaturi. Tukaj delno povzemam pregled avtorjev in njihovih ugotovitev iz svojega diplomskega dela (Randić 2009).

Dve avtorici, ki sta »pripeljali« sodobno teorijo metafore v slovenščino sta Erika Kržišnik in Marija Smolić. Gre za dva članka, *Metafore, v katerih živimo tukaj in zdaj* (1999) in »*Slike*« časa v slovenskem jeziku (2000). Avtorici se opirata na sodobno teorijo metafore.

V prvem članku analizirata metafore iz časopisov ob koncu dvajsetega stoletja in skozi proučevanje frazemov prideta do konceptualne metafore DOKAZOVANJE JE VOJNA, ki sta jo predstavila tudi Lakoff in Johnson (1980). Avtorici navajata tudi druge konceptualne metafore kot rezultat proučevanja, in sicer:

IDEJE SO RASTLINE

VEDENJE (RAZUMEVANJE) JE VIDENJE

POLITIČNO DELOVANJE JE ŠAHOVSKA IGRA

ŽIVLJENJE JE IGRA NA SREČO

ŽIVLJENJE JE ODRSKA IGRA

GOSPODARSTVO JE BOLNIK

STRAST JE OGENJ

VZNEMIRJENJE JE VROČINA

NEČUSTVENOST JE HLAD

Pri analizi bomo pozornost namenili tudi metafori POLITIČNO DELOVANJE JE ŠAHOVSKA IGRA oziroma bomo raziskali, ali se metafora še uporablja.

Članek »*Slike*« časa v slovenskem jeziku pa izpostavlja konceptualni metafori ČAS JE PREMKAJOČI SE PREDMET in ČAS JE DENAR. Avtorici označujeta čas kot enega najabstraktnejših konceptov, ki ga dojamemo skozi konkretne izkušnje. Opirata se tudi na Lakoffa in Johnsona. Konceptualno metaforo ČAS JE PREMKAJOČI SE PREDMET povežeta z opazovanjem človeškega življenja, od rojstva do smrti. Po drugi strani je konceptualna metafora ČAS JE DENAR povezana s kulturo.

Kržišnikova in Smoličeva pa z analizo gradiva pravzaprav ugotovita, da sploh nimamo dveh ločenih konceptualnih metafor, ampak da metafora ČAS JE PREMKAJOČI SE PREDMET vključuje tudi metaforo ČAS JE DENAR, ker je denar tudi pojmovan kot premikajoči se predmet. Do te ugotovitve prideta s primeri iz Slovarja slovenskega knjižnega jezika: obtok *denarja*, *tekoči račun*, *denar je pošel* itd. (2000, 12).

4 POROČEVALSKE METAFORE

Glede na število teorij metafore in delitev metafore na tisto v umetnostnih besedilih in v neumetnostnih besedilih, se je pojavila potreba po določeni opredelitvi in definiciji metafore ravno v novinarskih besedilih kot različni kategoriji od metafore v umetnostnih besedilih. V diplomskem delu je Červova (2006) naredila točno to, razdelila je novinarske metafore na stalne poročevalske metafore, konceptualne poročevalske metafore in poročevalske metafore kot del frazemov. V nadaljevanju sledi povzetek njenih ugotovitev po analizi korpusa besedil iz petih slovenskih časopisov, in sicer Dela, Dnevnika, Večera, Slovenskih in Primorskih novic.

4.1 Funkcije poročevalskih metafor

Gaja Červ zagovarja, da so nekatere metafore v poročevalstvu posebej prilagojene funkciji teh besedil. Njihova forma in funkcija sta odraz časovne stiske, v kateri besedila nastajajo, in ponavljajočih se okoliščin, ki jih upovedujejo. Od petih funkcij

metafor v sporočanjškem dejanju: epistemične, katahretične, fatične, ilustrativne, socialno-ilustrativne in argumentativne (Berteau v Pavlič 2001, 229), Červ pripisuje metaforam v poročevalskih besedilih tri: epistemično, ilustrativno in argumentativno funkcijo. Epistemična funkcija služi dožemanju, razumevanju in prepoznavanju sveta okoli sebe. Ilustrativna funkcija pomeni, da avtor z metaforo želi ponazoriti svojo misel in pri naslovniku doseči racionalno razumevanje. Argumentativna funkcija uporabljena kot argument za prepričevanje (2006, 65–66).

Avtorica trdi, da so metafore v poročevalstvu v nasprotju z metaforami v umetnostnih besedilih ter da imajo enoumen in vnaprej zamejen pomen v aktualnem pojmovnem polju določene družbe. Zaradi tega nekatere metafore v poročevalstvu izgubljajo status aktualizmov in se po svoji funkciji približujejo avtomatizmom. To podkrepi s trditvijo, da je za poročevalstvo značilno, da se nekatere metafore ponavljajo večkrat in s tem delno izgubljajo status aktualizmov iz treh razlogov po Korošču (1998, 16):

- bistveno nasprotje med avtomatizmi in aktualizmi je v tem, da so prvi pripravljeni za uporabo več kot enkrat, drugi pa za enkratno uporabo in se v skladu s tem raba ponavljajočih se metafor avtomatizira;
- poročevalske metafore, ki se pogosto pojavljajo, prav zaradi tega izgubljajo del pozornosti, ki bi jo sicer pritegovale s svojo ekspresivnostjo in neobičajnostjo v primerjavi z nezaznamovanimi stilnimi sredstvi;
- v poročevalstvu so nekatera nevtralna poimenovanja skoraj povsem nadomeščena z metaforičnimi, take metafore se pojavljajo večkrat in vedno poimenujejo isto prvino resničnosti, zato se tako metafora utrdi v konvenciji med avtorjem in naslovnikom.

Po drugi strani pa Červova poudarja, da poročevalske metafore ne zgubijo povsem aktualizacijske funkcije in še vedno pritegnejo bralčevo pozornost s tem, da mu prikličejo njegovo lastno izkustvo.

Še ena posledica ponavljanja, razaktualiziranja in spreminjanja metafore v ustaljen publicizem je približevanje poročevalske metafore funkciji metafor v znanstvenem jeziku. Avtorica izpostavlja trditev Vidovič Muhe (v Červ 2006, 61), da je leksikalizacija, proces pri sprejemanju metafor v strokovni jezik, mogoče po učinku delno enačiti z avtomatizacijo rabe metafor v publicistični zvrsti. S tem Červova sklepa,

da se metaforam v publicistični zvrsti omeji in definira pomen in ni več bistveno, da pomen črpajo iz preseka semantičnih polj, ker se razumljive tudi zunaj sobesedila. Vendar s tem ne negira stilne zaznamovanosti metafor v publicistični zvrsti. Čeprav zaradi pogoste rabe in specifične funkcije izgubljajo del lastnosti aktualizmov, v besedilu še vedno čutimo, da so aktualizmi po izvoru.

4.1.1 Stalne poročevalske metafore

Nekatere metafore v poročevalstvu so posebej prilagojene funkciji teh besedil in sta njihova forma in funkcija odraz časovne stiske, v kateri ta besedila nastajajo, ter ponavljajočih okoliščin, ki jih upovedujejo, trdi Červova, ki pride do te ugotovitve po pregledu korpusa besedil iz petih slovenskih časopisov (2006, 65–66). Poimenuje jih stalne poročevalske metafore. Te so:

- metafore, ki izhajajo iz nekaterih osnovnih konceptualnih metafor; tukaj se predvsem misli na orientacijske metafore, npr. vzpenjanje, padci, zdrsi se pripisujejo abstraktnim stvarim;
- metafore, ki so izvorno lahko konceptualne ali frazemi,⁴ vendar so specifične za poročevalstvo. Avtorica jih poimenuje *metaforični publicizmi* (npr. prižgati zeleno luč, imeti v rokah);
- nekateri frazemi v izvorni obliki: trd oreh, dati ali dobiti košarico itd.

4.1.2 Konceptualne poročevalske metafore

Červova zagovarja (2006, 67–69), da se poleg konceptualnih metafor, ki jih najdemo med stalnimi poročevalskimi metaforami, najpogosteje pojavljajo konceptualne metafore za metaforiziranje političnega in gospodarskega dogajanja, in sicer kot vojna, športno tekmovanje, igra na srečo ali odrska igra in kot kuhinja. Družbene organizacije so metaforizirane kot stroji; abstraktne spremembe in premiki so poimenovani kot dejansko fizično premikanje; negativno in pozitivno se metaforizira s temperaturno in barvno lestvico. Avtorica ugotavlja, da se konceptualne metafore največkrat pojavljajo v

⁴ Stalna besedna zveza, katere pomen je popolnoma ali delno predvidljiv ali ni predvidljiv iz pomena besed, ki jo sestavljajo (SSKJ).

isti, konvencionalizirani obliki ter da se novinarji praviloma omejujejo na njihove že izrabljene dele in jih ne širijo.

Pri tej skupini poročevalskih metafor Červova izhaja iz raprav Erike Kržišnik in Marije Smolić *Metafore, v katerih živimo tukaj in zdaj* (1999, 61–80), ki smo jih že omenili v poglavju o metafori v slovenskem jeziku. »Konceptualne metafore, ki so v nekem konceptualnem sistemu temeljne, so systemske, tj. so organizirano povezane v koherentne sklope. Iz temeljnih konceptualnih metafor se izvajajo drugi metaforični koncepti. Systemskost metaforično zgrajenih konceptov se kaže tudi v dejstvu, da so izpostavljeni le nekateri njihovi vidiki, ki so na ravni jezika zastopani s konvencionalnimi izrazi, medtem ko so drugi vidiki skriti, konvencionalno niso izraženi« (Kržišnik in Smolić v Červ 2006, 67).

Avtorici trdita, da konvencionalne metafore izhajajo iz konceptualnega sistema, prek katerega mislimo in delujemo, in se jim zato ni mogoče izogniti. Metafore torej ne postanejo konvencionalne zaradi pogoste rabe, ampak ravno obratno. Ker so del konvencionalnega dojetja realnosti, so pogosto rabljene.

4.1.3 Poročevalske metafore kot del frazemov

Tretjo skupino poročevalskih metafor Červova (2006, 70–74) po pregledu korpusa besedil opredeljuje kot del frazemov. Avtorica zagovarja, da so nekateri frazemi po svoji strukturi metafore ali pa metafore vsebujejo. To podkrepi z razpravo Erike Kržišnik *Funkcija ekspresivnih jezikovnih sredstev v medijih* (2001) in vzpostavi termin frazeološke metafore.

Po Kržišnikovi (v Červ 2006, 70) služijo frazemi časopisni funkciji vrednotenja. Izražajo razmerje do podatkov, o katerih novinar piše. So sredstva, ki so novinarju na voljo za upovedovanje razmerja do informacije, ki jo podaja, in se od ostalih ekspresivnih sredstev ločijo po tem, da so že definirana v slovarju. Njihov pomen pa se tvori tudi z dodatnim razmerjem med frazedom kot celoto in njegovimi posameznimi deli.

Kržišnikova opredeljuje funkcijo frazemov, ki jo imajo za novinarja, in njihov vpliv na bralca oziroma bralčevo dojetje besedila. »V primerjavi z drugimi besedilnimi ekspresivnimi sredstvi, kot sta (ustvarjalna) metafora ali metonimija, imajo frazemi pri izražanju razmerja do upovedanega še neko posebnost. Po svojem nastanku namreč izražajo subjektivno razmerje, ki je rezultat kolektivnega doživljanja pojavnosti, medtem ko je to razmerje pri ustvarjalni metafori ali metonimiji individualno subjektivno« (Kržišnik 1991, 90).

Kržišnikova trdi, da je frazeologija trda plast jezika, ki v največji meri odseva 'duh jezika in naroda', medtem ko jo danes kognitivno jezikoslovje obravnava kot izraz dojetja sveta znotraj jezika.

4.2 Učinkovitost in raba stalnih poročevalskih metafor

Červova na koncu poglavja o stalnih poročevalskih metaforah pride do dveh ugotovitev o vzrokih za učinkovitost in pogosto rabo, in sicer:

- da so metaforični publicizmi, frazemi in nekatere konceptualne metafore najpogostejše metafore v poročevalstvu, ker jih karakterizirata pragmatičnost in varčnost, kar je značilno tudi za poročevalski jezik;
- da so vse tri skupine stalnih poročevalskih metafor lahko razumljive in informativne, ker se navezujejo na bralčev izkustveni svet (Červ 2006, 74).

Na podlagi pogostosti rabe stalnih poročevalskih metafor avtorica sklepa, da je kreativnost poročevalskih metafor omejena v primerjavi z metaforami v umetnostnih besedilih, ker učinkujejo pomenski prenosi, ki so blizu bralčevemu izkustvu. Tudi trdi, da morajo biti poročevalske metafore, tudi če so kreativne, predvsem razumljive in informativne.

5 METAFORA IN POLITIČNE NOVICE

Pred analizo virov je treba poudariti izhodišča oziroma hipoteze, ki smo jih zastavili že na začetku tega diplomskega dela in ki predstavljajo okvir za raziskovanje metafore v prispevkih s politično tematiko.

V *Stilistiki slovenskega poročevalstva*, Korošec poudarja nasprotje med aktualizacijo in avtomatizacijo, ki je po njegovih besedah mogoče samo v publicističnih besedilih. Avtomatizacijo Korošec definira kot »... ustaljevanje posameznih jezikovnih sredstev, da postanejo za opravljanje določene naloge običajna in se utrdijo v konvenciji med tvorca in naslovniki« (1998, 14). Aktualizacija pa je »nova, posebna, sveža in nenavadna uporaba jezikovnih sredstev za doseg posebnega učinka« (1998, 15). In ravno pri aktualizaciji avtor izpostavi, da so vreme in vremenski pojavi najpogostejši vir za črpanje metafor pri ubesedovanju politične tematike, in sicer na tri načine (1998, 23–24). Prvič je prvotni tertium comparationis, tj. spremenljivost, že zabrisan in lahko gre za prenos iz stroke v stroko oziroma iz meteorologije v politiko, na primer: »... ker vremenoslovska slika trenutnih razmer v mednarodnem gospodarstvu...« (Dolinar v Korošec 1998, 23). Drugič, imamo primere s »poimenovalno zvezo« s pridevnikom *političen*: »Bonski politični barometer kaže na vihar« (Fras v Korošec 1998, 23). In tretjič je *temperatura* pogosto tertium comparationis: »Temperatura italijansko-avstrijskih odnosov se približuje ledišču« (Šuštar v Korošec 1998, 24).

Omenjeno trditev smo vzeli kot izhodišče za analizo virov, v kateri bomo poskušali ugotoviti, ali je še vedno relevantna ali pa se je skozi čas pojavila kaka druga metafora oziroma domena, ko je bolj konvencionalizirana pri ubesedovanju politične tematike.

Kot naslednje izhodišče za analizo metafor v novinarskih pripevkih s področja politike izpostavljam *Metafore v političnih novicah tiskanih medijev* avtorice Elizabete Bernjak (2007). Avtorica razlaga pojav metafor v tisku z naslednjo trditvijo: »Moderni tisk ustvarja diskurze, ki se ukvarjajo z abstraktnimi temami, kot je npr. politika, ki jo večina bralcev dojema kot zunanji opazovalec. Prek globalizacije se seznanjamo tudi z oddaljenimi dogodki, ki smo jih prav tako prisiljeni nekako razložiti« (Bernjak 2007, 30). Lahko sklepamo, da se trditev sklada s temeljnimi vodili sodobne teorije metafore, ki nam predstavlja teoretični okvir za analizo. Bernjakova tudi poudarja, da so

konceptualne metafore po svoji naravi kognitivne in pripadajo kulturni dediščini, kar jih posledično avtomatizira. Torej stopnjo konvencionaliziranosti metafore lahko enačimo s stopnjo avtomatizacije.

Bernjakova je za analizo metafor vzela zglede iz časopisov Delo, Novice in Vestnik, v obdobju od leta 2001 do 2005. Kot najpogostejše metafore navede:

POLITIKA JE GLEDALIŠKA PREDSTAVA ALI ZABAVNI PROGRAM,
POLITIKA JE TEKMA, V KATERI SO ZMAGOVALCI IN PORAŽENCI,
VLADA NI ORGAN, AMPAK OSEBA,
POLITIKA JE VOJNA, BOJ, DVOBOJ,
POLITIKA JE POTOVANJE OD NEKOD NEKAM, PRI ČEMER SO VODILNE
SILE NA ČELU, ZA NJIMI PA SO VODENI (Bernjak 2007, 38–39).

Avtorica je izpostavila pojavljajoče se konceptualne metafore v tiskanih medijih. Osredotočila se je na način, kako določene politične smeri vidijo svojo vlogo oziroma dejavnost drugih, in kako se obnašajo druga do druge ter do aktualnih dogodkov. Izpostavila je tudi, da metafore, ki so v določenem obdobju in kulturi v vsakdanji rabi, določajo tudi gledišče pripadnikov te družbe (Kövecses v Bernjak 2007, 38). Metaforo POLITIKA JE POTOVANJE pa razlaga s trditvijo, da ima povprečen človek o politiki le medlo zamejene predstave, in sicer prek osebnih izkušenj. Te niso preveč obsežne, saj določenih smernic oblikovalci politike pravzaprav ne dajo pred javnost. Torej z navezovanjem na preprosto dejanje, kot je premikanje od nekod nekam, omenjena metafora v bralcu zbudi predstavo, da razume, kaj je politika (Bernjak 2007, 40). Gre za visoko konvencionalizirano metaforo, ki jo bralec najverjetneje ne prepozna ali ni nanjo posebej pozoren.

Bernjakova na koncu sklepa:

Pri dojetanju in sistematiziranju ideologij in političnih abstraktnih pojmov lahko metafore pomagajo tako, da jih s projekcijo konkretnih pojmov, fizično izkušenjskih pojavov naredijo bolj razumljive. Pogost pojav metafor v tisku je dokaz za to, da tisk do neke mere posreduje drugačno informacijo, kot so »objektivna dejstva«. Metafore zgoščeno posredujejo tudi sporočevalčevo (politikovo ali novinarjevo) vrednotenje in njegov odnos do problema, saj sporočevalec zajame v metaforo tisto

konotacijo, tisti čustveni višek pomena, ki ga mora bralec razvozlati (Bernjak 2007, 40).

Naše glavna vprašanja so, ali so omenjene metafore še vedno prisotne pri ubesedovanju politike v tiskanih medijih. Ali se je pojavil kak nov koncept, ki je sedaj konvencionaliziran? Dalje, ali lahko na podlagi morebitnih sprememb v rabi metafor ugotovimo družbene spremembe oziroma ali lahko družbena sprememba rezultira tudi v rabi drugih oziroma novih metafor? Odgovore na vprašanja bomo poskušali izoblikovati z analizo primerov iz izbranih virov.

6 REZULTATI ANALIZE IN RAZPRAVA

6.1 Viri

Kot vzorec za identificiranje in primerjanje različnih konceptualnih metafor in metaforičnih jezikovnih izrazov s politično tematiko smo uporabili dva vira časopisnih prispevkov, in sicer dva slovenska dnevna časopisa, *Delo* in *Dnevnik*.

Prvi vzorec predstavlja korpus novinarskih prispevkov o politiki, ki so izšli v tiskani izdaji časopisa *Delo* v naslednjih obdobjih: od 1. 3. do 7. 3. 2009, od 1. 3. do 7. 3. 2011 in od 1. 3. do 7. 3. 2013. Korpus zajema izdaje časopisa v obdobju enega tedna vsakih dveh let. *Delo* je eden najbolj branih kakovostnih dnevnikov v Sloveniji. Analizirala sem vse prispevke s politično tematiko. Besedila so dostopna na njihovem spletnem arhivu.

Drugi vzorec za analizo je bil korpus besedil iz *Dnevnika*, do katerega sem tudi dostopala prek spletnega arhiva. Vzorec zajema tiskane izdaje v istih obdobjih kot prispevki iz *Dela*, torej od 1. 3. do 7. 3. 2009, od 1. 3. do 7. 3. 2011 in od 1. 3. do 7. 3. 2013. Tudi *Dnevnik* ima visoko naklado in veliko bralcev.

6.2 Postopek in kriteriji analize

Izhodišče za raziskovanje metafore v novinarskih prispevkih o gospodarstvu je bila sodobna teorija metafore po Lakoffu in Johnsonu (2003), torej osredotočanje na metaforične koncepte in jezikovne metafore.

Poudarek je bil na iskanju jezikovnih metafor, ki izhajajo iz konceptov, navedenih v poglavju o političnih novicah.⁵

POLITIČNE RAZMERE SO VREMENSKE RAZMERE (Korošec 1998, 23–24).

POLITIKA JE GLEDALIŠKA PREDSTAVA ALI ZABAVNI PROGRAM,

POLITIKA JE TEKMA, V KATERI SO ZMAGOVALCI IN PORAŽENCI,

VLADA NI ORGAN, AMPAK OSEBA,

POLITIKA JE VOJNA, BOJ, DVOBOJ,

POLITIKA JE POTOVANJE OD NEKOD NEKAM, PRI ČEMER SO VODILNE SILE NA ČELU, ZA NJIMI PA SO VODENI (Bernjak 2007, 38–39).

Opravljen analiza podaja identifikacijo metafor in primerjavo med tistimi, ki so v rabi sedaj, s tistimi, ki sta jih izpostavila omenjena avtorja. Diplomsko delo se ne osredotoča na kvantitativni vidik oziroma ne vsebuje točnega števila najdenih konceptualnih metafor (tudi zaradi obsežnega gradiva), ampak podaja kvalitativno analizo, to je pregled konceptov skupaj s pripadajočimi jezikovnimi izrazi oziroma primeri.

V analizi so zajeti primeri jezikovnih metafor, ki so smiselno povezane z metaforičnimi koncepti, ki jim pripadajo, in ponujajo vpogled v konvencionalne, kot tudi inovativne metafore v časopisnih prispevkih o politiki. Ne vključuje pa vseh primerov jezikovnih metafor, ker se v velikem številu ponavljajo. Pri vsakem konceptu je pozornost posvečena naslednjim vprašanjem:

- Ali sta obravnavana avtorja metaforični koncept že ugotovila ali pa je nov?
- Ali gre za konvencionalno ali inovativno metaforo?

⁵ Glej strani 26, 27

6.3 Konvencionalne konceptualne metafore

6.3.1 POLITIČNE RAZMERE SO VREMENSKE RAZMERE

Pri iskanju primerov konceptualne metafore POLITIČNE RAZMERE SO VREMENSKE RAZMERE sem se opirala na Korošca in njegovo ugotovitev, da so vreme in vremenski pojavi najpogostejši vir za črpanje metafor, ko gre za politično tematiko (Korošec 1998, 23–24). Korošec izpostavlja naslednje izraze: *politični ciklon*, *ozračje*, *ideološki barometer*, *politična pomlad*, *politična temperatura* itn. Glede na pregledano gradivo in najdene primere, lahko sklepamo, da je koncept še vedno aktualen.

Jezikovna metafora se v novinarskih prispevkih najpogosteje pojavlja v zvezi z besedo *odnos*, in sicer kot *otoplitev* (pozitivna) ali *ohladitev* (negativna) *odnosov* med državama:

»Napovedal je **otoplitev** odnosov z ZDA in zблиževanje z Evropo« (Frelih 2009b).

»Nova ameriška oblast hoče **otopeliti** odnose s Sirijo in začeti neposredna pogajanja z Iranom« (Čibej 2009a).

»Gre za spor, ki se vleče vse od prvih Žerjavovih »košaric«, odnose pa sta še dodatno **ohladila** zavrnitev kandidature Larisa Gaiserja za predsednika SLS« (Božič 2013).

»Potem se na ravni odnosov ni dogajalo kaj veliko, ti so se samo »ohlajali«; tudi zaradi različnih izjav, v funkciji dnevne politike, ki so prihajale z obeh strani« (Vodovnik 2013).

»Tesni odnosi med državama **so se ohladili** med tritedensko izraelsko vojaško operacijo v Gazi na začetku leta, **ledišče pa so dosegli** z verbalnim spopadom turškega premiera Recepta Tayyipa Erdogana in izraelskega predsednika Šimona Peresa /.../ Toda strah je bil očitno odveč in, kakor kaže, sta za **vnovično otoplitev** odnosov vendarle zainteresirani obe strani« (Miholič 2009).

»**Zamrznjen** nemško-ruski dialog /.../ Nekaj **otoplitve** je bilo pred štirimi leti, ko so v moskovskem Puškinovem muzeju pripravili razstavo *Obdobje Merovingov*« (Rak 2011).

Zasledila sem tudi primere jezikovnih metafor s konkretnimi vremenskimi pojavi, npr. *ploha, veter, vedriti, oblačiti, cunami*:

»... ki že od januarja, ko je izbruhnila plinska vojna med Rusijo in Ukrajino, posledice pa so prizadele nekatere evropske države, komaj še zadržuje **ploho kritik** zaradi premajhne aktivnosti in (pre)počasnih reakcij za krmilom Unije« (Mašanović 2009a).

»Pri narodnostnih vprašanjih nam bo nasproti **pihal še hujši veter** in bomo svoje vrste morali strniti« (Kramžar 2009a).

»Brutalni kapitalizem **je lahko vedril in oblačil**, kakor se mu je zahotelo« (Delo 2009).

»**Cunami** na koroškem političnem zemljevidu« (Senković in Vaupotič 2013).

»... ki bi tudi v politično **viharnih časih** znal in zmožel predstavljati tisti temeljni kamen stabilnosti, na katerem bi bilo mogoče tudi ob morebitnih političnih turbulencah zanesljivo tako politični oblasti kot tudi državljanom zagotavljati kakovostno storitev in strokovni nasvet« (Haček 2013).

»V odzivu na **vihar**, ki ga je povzročilo imenovanje novega direktorja Viba filma ...« (Smrekar 2013).

»Hrvaška se je zaradi inertnosti svoje vlade ter pomanjkanja odločnosti in pobude privedla v najslabše možno stanje, da je njena evropska usoda odvisna od **nevihte na morju slovenske notranje politike** ...« (Čefarin 2013a).

»Bruno Korelič trdi, da tržaška politika nikoli ne bo pripravljena sodelovati s Slovenijo. Se je **klima** morda zdaj spremenila?« (Tanackovič 2011).

»To sicer ne pomeni, da smo pravico do samoodločbe (v slovenskem delu Istre, op. p.) enkrat za vselej že izrabili, vendar je v trenutnem **pregretem ozračju** odpiranje takšne debate neodgovorno« (Škerl Kramberger 2009a).

Prevladujejo tudi zveze z besedo *temperatura* in podobno:

»Medtem bo ministrica za javno upravo preverila **»politično temperaturo**« v parlamentu« (Starič 2011c).

»Dan prej bo vlada Iva Sanaderja uradno sporočila v Bruselj, ali sprejema predlog komisarja za širitev Tema, ki **dviga temperaturo** med sosedama ...« (Mašanović 2009h).

»**Vroče je bilo** med bojnimi ladjami v Črnem morju, kjer je Ukrajina grozila z odpovedjo gostoljubja ruskemu ladjevju ...« (Slabe 2009).

»Številke so za štiriinpolmilijonsko državo za zdaj skromne, toda trend, ob napovedih novih uličnih dogodkov različnih družbenih skupin, obljublja **eno najbolj vročih let na Hrvaškem**« (Kajzer 2011).

»Afera Patria je očitno **dvignila politično temperaturo v državi do vrelišča**« (Božič in drugi 2011).

Oba časopisa tudi opisujeta politično situacijo z letnimi časi, vendar je tukaj pomembno poudariti, da v nekaterih primerih gre za publicizem oziroma konceptualno metaforo kot del frazema, in sicer pri izrazu *pomlad narodov*.

»Arabska **pomlad**: Revolucije ne bodo ukradene /.../ Kako se soočiti z **vetrom arabske pomladi**, hkrati pa ohraniti oblast, trenutno daje misliti številnim arabskim voditeljem. /.../ **Vrelišče** je medtem dosegla že ljudska vstaja v Jemnu« (Gaube 2011b).

»Vidni član DeSUS Janez Ujčič, ki je bil v mandatu druge Janševe vlade državni sekretar v premierjevem kabinetu, je včeraj poudaril, da sicer **še ne diši po pomladi**« (Andrenšek in drugi 2013).

»Vsak v EU prodani paradižnik, breskev ali agrum – zaradi česar se je 17. decembra lani v Tunisu protestno sežgal 26-letni brezposelni univerzitetno izobraženi »prodajalec zelenjave« Mohamed Buazizi in sprožil arabsko **pomlad narodov** ...« (Slabe 2011).

S temi primeri lahko delno potrdimo drugo hipotezo, da je v časopisnih prispevkih politika skupaj s procesi, ki potekajo znotraj nje, predstavljena s pomočjo vremenskih metafor. Na podlagi analiziranega gradiva pa vendar lahko hipotezo dopolnimo, da niso vremenske metafore edine na seznamu najpogosteje rabljenih. V nadaljevanju bomo razčlenili tudi ostale najbolj pogoste oziroma konvencionalne metafore, značilne za časopisne prispevke, ki poročajo o politiki.

6.3.2 POLITIKA JE GLEDALIŠKA PREDSTAVA ALI ZABAVNI PROGRAM

Bernjak (2007, 38) meni, da metafore, ki so v določenem obdobju v vsakdanji rabi, določajo tudi gledišče pripadnikov določene družbe. Obenem pa posredujejo tudi sporočevalčev odnos do upovedanega, kar še posebej lahko poudarimo pri konceptualni metafori POLITIKA JE GLEDALIŠKA PREDSTAVA ALI ZABAVNI PROGRAM.

Metafore, ki se pojavljajo, so v večini primerov *scenarij, vloga* in lahko trdimo, da se pojavljajo vedno v isti konvencionalni obliki.

»Prevedeno v bolj razumljiv jezik, je to pomenilo, da bi se **po prvem scenariju** z mirovnim sporazumom pod okriljem Združenih narodov Palestinci odpovedali vrnitvi beguncev ...« (Kovač 2009).

»Z včerajšnjo odločitvijo hrvaške politične elite, da bo še ves teden razmišljala, kako se izkupati iz nove jame na evropski poti, se ponavlja že vse **prevečkrat videni in doživeti scenarij**« (Kajzer 2009).

»... je po mnenju predsednice upravnega odbora (UO) Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) Lučke Böhm najbolj **črni scenarij**, ki bo ne glede na načrtovanje ukrepov ...« (Zajec 2009).

»Avstrijski **scenarij groze** je v časih gospodarske krize in naraščajoče brezposelnosti tako močna okrepitev »tretjega bloka« ...« (Kramžar 2009b).

»Jutarnji list pa piše, da bi bila vrnitev Karla Erjavca na položaj zunanjega ministra **potencialno dober scenarij** za Hrvaško ...« (Čefarin 2013a).

»Tecco kot enega od **možnih scenarijev** izpostavlja tudi, da bi se Maduro lahko zgledoval po starih socialističnih revolucionarjih /.../ Venezuela je v Chavezovem času prevzela eno **vodilnih vlog** v Latinski Ameriki ...« (Čefarin 2013č).

»Če je država še včeraj veljala za otok stabilnosti na Balkanu, je danes že na poti k **reprizi grškega scenarija** ...« (Einspieler 2013b).

»Osrednja vlada v Pekingu torej nima namena dodatno povečati gospodarskih spodbud za oživitev porabe, to pa pomeni, da Kitajska **ne bo prevzela globalne reševalne vloge** ...« (Baković 2009d).

»Čedalje laže si je predstavljati, da bo v Libiji prišlo do nekakšnega mednarodnega posredovanja, pri katerem bodo ZDA **igrale vodilno vlogo** ...« (Čibej 2011a).

»Da je v odločitvi zares **odigrala glavno vlogo** politika, priča tudi to ...« (Zore 2011).

»ACER **bo igral glavno vlogo** pri liberalizaciji trgov Unije ...« (Bratanič in Kralj 2011).

»Sicer pa so po njegovih besedah že prejšnji dan iz RTV prihajale govornice, da »**nekdanji režiserji** njegove odstranitve iz obrambnega ministrstva leta 1994 pripravljajo bivšega pripadnika varnostne službe JLA za izjavo pod krinko...« (STA 2011g).

»Kakšnih večjih premikov **na parlamentarni sceni** torej ne gre pričakovati« (Roglič 2011).

»Zadnja **washingtonska drama** okrog proračuna za zdaj nima takšnega naboja kot prejšnje ...« (Potočnik 2013).

»Ker so vstajniki razmajali utečeno **politično prizorišče** ...« (Čefarin 2013c).

»... zato je drugim strankam z desnice prepuščala le toliko kisika, da so preživele in **odigrale vlogo naravnega zaveznika**« (Potič 2013).

Že Červova v svoji diplomski nalogi (2006) na podlagi analiziranega korpusa besedil izpostavi, da je politično dogajanje najpogosteje metaforizirano med ostalim kot odrska igra. Koncept je izrabljen tudi z drugimi metaforičnimi izrazi, in sicer *scena*, *kulisa*, *kukalo*, *farsa* ipd.

»V takšnih razmerah na srbski politični **sceni**, ki je razdelila tudi DS, lahko v Vojvodini v nedogled pojasnujejo, da hočejo le obdržati denar, ki ga zaslužijo ...« (Einspieler 2009b).

»Ne glede na **razplet** usode referendumu je že danes gotovo, da bodo imeli novi slovenski poslanci v evropskem parlamentu dva tisoč evrov višje plače« (Potič 2009c).

»Bila je samo **kulisa** za politiko, ki je naredila napako« (Vidmajer 2009b).

»Libija utegne biti zgolj začetek **dramatičnih zapletov** v Afriki, v katerih bo morala Kitajska nujno prevzeti velik del tveganja ...« (Baković 2011a).

»Na pogled zunanjepolitično operacijo da je treba zatorej opazovati skozi notranjepolitično **kukalo**« (Podkrižnik 2011).

»Pred umikom, ki bo pomenil poraz, že skoraj Kobarid, pa se namerava kolikor je mogoče maščevati Berlusconiju in poskrbeti, da se bo na **političnem odru** nenehno veliko dogajalo« (Hočevnar 2011).

»**Teater** velikega plagiatorja« (Žerjavič 2011c).

»Sodnega **epiloga** zagotovo ne bo, saj so vsa domnevna kazniva dejanja že zastarala« (Starič 2011d).

»... je takšno interpretacijo odločno zavrnil, kongres pa je označil za »**teater in farso vodstva SLS**, ki ga obvladuje peščica ljudi« (Božič 2013).

6.3.3 POLITIKA JE TEKMOVANJE

Tako kot pri prvih dveh konceptualnih metaforah, tudi POLITIKA JE TEKMOVANJE se pojavlja z več konvencionaliziranimi izrazi, kot so *zmaga - zmagati - zmagovalec, poraz, odstop - odstopiti, tekmeč, taktika - taktizirati*. Čeprav se koncept pojavlja v več področjih politike, je najbolj prisoten v poročanju o volitvah, in sicer skoraj v vseh analiziranih prispevkih, ki so poročali o tej temi:

»**Tekma** med stranko pokojnega deželnega glavarja Jörga Haiderja Zavezništvo za prihodnost Avstrije (BZÖ) in socialdemokrati (SPÖ) se je končala v prid prvih. /.../ BZÖ, ki je z odcepitvijo od svobodnjaške stranke (FPÖ) oktobra lani preminulega Jörga Haiderja nastala leta 2005, je tako dosegla še boljši rezultat, kot ga je leta 2004 zabeležila FPÖ. Ta je takrat osvojila 42,4 odstotka glasov /.../ **Začasni končni rezultati** pa bodo predvidoma znani okoli 20.30. /.../ "Upam, **da bomo v cilj prišli na prehitevalnem pasu,**" je ob oddaji glasu povedal vodja socialdemokratov Reinhart Rohr ...« (B. U. 2009).

»Velika **poraženka** z desetimi odstotki manj je socialdemokratska stranka Reinharta Rohra. /.../ **Hud poraz so utrpeli tudi** svobodnjaki Maria Canorija – očitno so volivci volili original, ne kopije. /.../ Druga **zmagovalka** deželnih volitev na avstrijskem Koroškem pa je ljudska stranka s 16,8 odstotka in bo verjetno omogočila ponovno izvolitev Gerharda Dörflerja za glavarja. /.../ Tudi na komunalnih volitvah so Haiderjevi nasledniki **proti vsem napovedim zmagali** celo v Celovcu, oslabili pa so tudi socialdemokratske trdnjave in župane po vsej deželi« (Kramžar in Lukan 2009).

»Kot je o načrtih povedal Horvat, želijo **uspeh** na lanskih državnozbornih volitvah prenesti na evropsko raven in **izboljšati rezultate** na lokalni ravni. /.../ Po prvih neuradnih podatkih je **v vodstvu** baskovska nacionalistična stranka s 30 sedeži v 75-članskem parlamentu ...« (R. M. 2009).

»Predsednik edine slovenske stranke, Enotne liste (EL) Vladimir Smrtnik pa je danes zaradi **poraza** na občinskih volitvah **ponudil odstop**. /.../ socialdemokrati (SPÖ) pa so z 28,59 odstotka glasov **doživeli hud poraz in svoj doslej najslabši rezultat** ...« (STA 2009a).

»Na regionalnih volitvah je povsod **zmagala** Putinova Enotna Rusija /.../ Druga po številu glasov je bila – z velikim zaostankom – Komunistična partija, **na tretje in četrto mesto pa sta se uvrstili** provladni Pravična Rusija in ultranacionalistična

*Liberalnodemokratska stranka Vladimirja Žirinovskega /.../ da jim je prav zaradi neuravnoteženega dostopa do medijev na volitvah **onemogočil zmago***« (Frelih 2009a).

»Napovedal je, da bodo v prihodnjih tednih stekla intenzivna pogajanja **na domačem in mednarodnem parketu**, in je prepričan, da si slovenska politika pri tem ne more privoščiti zelo različnih pogledov« (Potič in Starič 2009a).

»Đukanović brez pravega **tekmeca** /.../ Koalicija Evropska Črna gora /.../ pričakuje še eno, in to **prepričljivo zmago**« (Jokić 2009).

»**Zmagovalka** jesenskih parlamentarnih volitev SD primerne kandidate še vedno išče« (Potič in Starič 2009c).

»Gorečnost največje **poraženke** lanskih volitev NSi je zgovorna« (Potič 2009b).

*Kljub dragi kampanji za volitve v občinske svete je SD z 11,2 odstotka **komaj prehitela SLS** s pol cenejšo kampanjo ...*« (Jančič 2011).

»... potem ko je prva dama stranke **odstopila** zaradi **slabega rezultata** na volitvah« (Mašanović 2011b).

»In napoveduje **prepričljivo zmago** SDS na prihodnjih volitvah« (Roglič 2011).

»Očitki pred upokojenskim **trobojem** /.../ Ne Meta Vesel Valentinčič ne Ljubo Jasnič **nista odstopila** od kandidature za predsednika Desusa in **se bosta** danes **pomerila s prvakom** stranke Karlom Erjavcem. /.../ Optimist je tudi dosedanji šef Desusa Karl Erjavec: »**Konkurence** se ne bojim. Pričakujem **zmago** in močno podporo.« Njegovo samozavest utrjuje tudi izkušnji zadnjih dveh kongresov, ko je obakrat **pometel s konkurenco**« (B. An. 2013).

»Na volitvah je namreč **zmagala** z izjemno pičlo večino; v poslanski zbornici je levica desnico **premagala** s komaj 0,1 odstotka več glasov volilcev, v senatu pa **si je levica priborila** dva senatorja več kot desnica« (Hren 2013).

»Na volitvah v koroški deželni zbor so včeraj **prepričljivo slavili socialdemokrati (SPÖ)**, ki so s **presenetljivo veliko razliko premagali** Svobodnjake na Koroškem (FPK). /.../ V novo »**postavo**« koroškega deželnega zbora **se je pričakovano uvrstil** tudi Team Stronach (TS) ...« (V. B. 2013).

»... napovedovale **tesno zmago** koroških socialdemokratov pred koroškimi svobodnjaki (FPK) sedanjega deželnega glavarja Gerharda Dörflerja /.../ Koroški svobodnjaki so bili tako **hudo poraženi** /.../ Dobro se je na volitvah odrezal tudi **novinec na koroškem političnem parketu**« (Senković in Vaupotič 2013).

»Nekdanji finančni minister Janez Šušteršič (DL) »**etapnih rezultatov**« ni hotel komentirati ...« (B. An. in S. T. 2013).

»... vodi namestnik predsednika vlade in sin »očeta« moderne Kenije Uhuru Kenyatta, ki bo, kot kaže, **zmagal** že v prvem krogu volitev« (Videmšek 2013a).

»Zanimiva je zlasti slednja **kategorija**, v kateri je **absolutni zmagovalec** mladi poslanec Matevž. Če primerjava ne bi bila neumestna, bi ga lahko v luči **pometanja s tekmeci** postavili ob bok kar naši šampionki Tini iz Črne na Koroškem« (Galun 2013).

Spodnji primeri pa ilustrirajo rabo koncepta, kadar tema poročanja niso volitve, kjer praviloma prevladujejo že zgoraj omenjene jezikovne metafore:

»Takšna integracija naj bi pomagala celotni religiji postati **enakovreden tekmeč** v času, ko Kitajska in Indija privlačita največji del svetovnih vlaganj« (Baković 2009a).

»Po Grilčevem mnenju je to krivda socialdemokratskega **prvaka** Reinharta Rohra, ki je bil položaj prisiljen sprejeti **po odstopu** predsednice Gabi Schaunig« (Kramžar 2009a).

»Uradni Zagreb bo, kakor kaže, znova **taktiziral** prav do zadnje minute, upajoč, da se bo zgodil čudež ali da bodo slavne lobistične **akcije** končno pokazale učinek« (Kajzer 2009).

»Ker je iz poročila razvidno tudi vse, česar ministri še niso naredili, jim je sporočil, da od njih pričakuje **boljše rezultate**« (Einspieler 2009a).

»**Boleči poraz** kriket diplomacije« (Baković 2009č).

»In v **fotofinišu** je projekt dal rezultat. Tako **prepričljivo zmago** leve opcije, kot tudi **tesno prednost** SD pred SDS« (Dnevnik 2009).

»Poleg tega je ustavno sodišče že leta 2004 povedalo, da kakršen koli **izid** referendumu ne more odvezati parlamenta in vlade od dolžnosti ...« (Starič 2009b).

»Preoblikovanje vlade je postalo potrebno **po odstopu** treh ministrov stranke G17 plus ...« (STA 2011a).

»Toda dejstvo je, da je Gadafi s svojo **taktiko** onemogočil samega sebe« (Ašur 2011).

»Ko je Hosni Mubarak **odstopil**, je doživel pravljичni konec ...« (Hladnik Milharčič 2011).

»... Ljubljana pa **je tekmovala** z Bratislavo in Bukarešto. /.../ V »**finalu**« pa je decembra 2009 s **15 proti 11 premagala** slovaško prestolnico« (Bratanič in Kralj 2011).

»... (javno upravo naj bi pripojili notranjemu ministrstvu, za vodenje **se neuradno ogreva** Gregor Virant) ...« (Andrenšek in drugi 2013).

Bolj specifična metafora znotraj konceptualizacije politike kot tekme je POLITIČNO DELOVANJE JE ŠAHOVSKA IGRA, ki sta jo izpostavili Kržišnikova in Smoličeva (1999, 74–79):

»V zadnjih letih slovenska politika ni storila nič v našo korist in le upamo lahko, da ni namerno ali iz nesposobnosti, **potegnila preveč potez** v korist Hrvaške« (Pristavec 2009).

»Zdaj je torej **na potezi** Moskva, ki si bo verjetno najprej privoščila nekaj lažne slave, češ, pa smo le »zmagali«. Toda že v **naslednji potezi** bo prisiljena sprejeti to novo ameriško igro, pa čeprav bo zanjo zagotovo veliko težja, kakor je bila tista z Obamovim predhodnikom Bushem« (Slabe 2009).

»Premier je še vedno prepričan, da je bila **poteza** vlade o blokadi pravilna ...« (Potič in Starič 2009b).

»Odhod iz vlade je označil za **pravo potezo** ...« (B. An. 2013).

»Diplomatska **poteza** stoletja« (Senković 2013).

Med bolj specifičnimi koncepti znotraj konceptualizacije politike kot tekme je tudi metafora POLITIČNO DELOVANJE JE KOŠARKA:

»**Ker se boji napraviti korake, je prenehala igrati košarko**, to razmišljanje pa uspešno prenesla tudi na vodstva posameznih državnih podjetij in javnih zavodov« (Cirman 2011).

»Korak za korakom se vendarle z vztrajnostjo demonstrantov preostanki minulih režimov v Tuniziji in Egiptu **pometajo s političnega parketa države**« (Gaube 2011b).

6.3.4 POLITIKA JE VOJNA, BOJ, DVOBOJ

Konceptualizacija politike in procesov, ki potekajo znotraj nje, kot vojne, boja ali dvoboja je ena najpogostejših v analiziranem korpusu. V delu *Metafore našega časa* (2010, 126–144) Silva Bratož poudarja, da sta za specifični diskurz volitev značilni ravno metafori tekmovanja in bojevanja, ki sta kot konceptualizaciji volitev postali že tako ustaljeni, da so nekateri primeri jezikovnih metaforičnih izrazov pridobili že terminološki status, npr. izraz *volilni boj* kot časopisna rubrika v času volitev.

Vertessen in Landtsheer (v Bratož 2010) zagovarjata, da igrajo metafore v političnih govorih pred volitvami pomembno vlogo v širši shemi prepričevanja. Prišla sta do zaključka, da obdobje pred volitvami zaznamuje pogostejša in intenzivnejša raba metafor, kot drugačna metaforična vsebina v primerjavi z drugimi obdobji. Bratoževa pa še poudarja, da pri poročanju, ki vključuje citiranje oziroma povzemanje političnih govorov, pogosto težko ločimo, katere metafore prihajajo od politikov in katere od novinarjev. Temu prispeva tudi uporaba navednic, ki včasih nakazuje na nenavadnost in nekonvencionaliziranost uporabe takšnega metaforičnega izraza, pa tudi tega metaforičnega koncepta, ali pa enostavno označuje citat.

V spodnjih primerih, poleg konceptualizacije volitev kot vojne, lahko tudi opazimo, da je jezikovna metafora *boj* pogosto uporabljena v zvezi s krizo in da je ta *boj* večinoma usmerjen proti krizi. Pri poročanju o volitvah, pa se metafora zelo pogosto pojavlja z izrazom *predvolilni boj*.

»Grilc ugotavlja, da se v »**brutalnim volilnem boju** z doslej nepoznano porabo milijonskih sredstev« SPÖ ni uspelo prikazati kot resna alternativa...« (STA 2009a).

»V nedvomno **najbolj brutalnem predvolilnem boju**, ki je zahteval milijone evrov /.../ Grilc upa, da je bil to zadnji predvolilni **boj**, v katerem je prevladoval pokojni deželni glavar Jörg Haider, manjše stranke pa so bile žrtve **spopada med velikimi**« (Kramžar 2009a).

»... ki je ugotovila, da v kriznih časih **predvolilni boj**, ki se ukvarja z dejstvi in argumenti in ne naslavlja čustev, nima velikih možnosti za uspeh« (Kalčič 2009).

»**Predvolilni politični boj** se je že začel ...« (Jesenšek 2009).

»... a spričo bližajoče se **volilne bitke** je v črno-rdeči koaliciji čedalje več razpok« (Žerjavič 2009).

»(Ves tisti nekoliko manj idilični gnoj, ki so ga v **predvolilnem boju** zlivali drug čez drugega, »čist« čez »čistega«, pa je bil tako in tako namenjen le cvetličnim gredicam.) /.../ Djilasova se **iz umazanega boja** umika, zato je zdaj nagradno vprašanje, komu je mestna vrhuška pripravila teren« (Lesničar - Pučko 2011).

Primeri jezikovnih metafor, ki izhajajo iz koncepta vojne, so številni in raznoliki, kar pomeni, da je koncept precej konvencionalen in izrabljen. Ugotavljam tudi, da so glede

na pogostost primerov v analiziranem korpusu in izrabljenost koncepta najpogostejše metafore za poročanje o politiki trenutno ravno POLITIKA JE VOJNA, BOJ, DVOBOJ.

Jezikovne metafore, ki izhajajo iz tega koncepta so *boj*, *strategija*, *spopad*, *boriti se*, *napasti*, *žrtev*, *tarča*, *obračun*, *strategija* itn.

»Prepričan sem, da ni tako velikega ali težkega izziva, da ga Amerika, Britanija in svet ne bi mogli **premagati**, če delajo skupaj ...« (Kastelic 2009).

»Tako je tudi Sanader pred dnevi ponovil, da delo mešanih komisij za pripravo arbitraže ni končano in da bilateralno vprašanje ne sme biti razlog za **blokada** hrvaških pristopnih pogajanj« (Borčić Bernard 2009).

»Poleg tega so marsikje po Evropi pozive iz Prage k solidarnosti in proti protekcionizmu dešifrirali kot poskus prikritega »**obračuna**« s predhodnikom Nicolasom Sarkozyjem« (Mašanović 2009a).

»Spletna **vojna** med LDS in SDS /.../ Maršič trdi, da je v **strategiji** SDS čedalje manj spodobnosti« (Škrinjar 2009).

»**Giljotina** SDS za Kresalovo /.../ Kresal je doživela, da je postala **prva žrtev napadov** SDS, ki **zahteva** ministričino **glavo** zaradi izdajanja 3000 odločb izbrisanim iz leta 1992« (Šlamberger 2009).

»V **dvoboju** s predsednico LDS Katarino Kresal je Janša citiral njeno domnevno izjavo ...« (Šlamberger 2009).

»... ne sme biti razlog za **blokada** hrvaških pristopnih pogajanj« (Borčić Bernard 2009).

»... ko je država do zadnjega varovala obtožene za vojne zločine ali skoraj **do zadnjega branila** ekološko-ribolovni pas. /.../ Čudeža pa v nepotrebnem **merjenju moči** z Evropsko unijo ali haaškim tribunalom nikoli ni bilo. /.../ Do takrat bo hrvaška javnost še naprej **tarča** političnih manipulacij ...« (Kajzer 2009).

»... potihem so računali, da bodo socialdemokrati in zeleni dobili mandat za **spravnejšo** narodnostno politiko, a so dobili le **krepko klofuto** s haiderjanstvom in nacionalizmom opitih volivcev. /.../ Nemškonacionalistična Koroška se bo zdaj sicer **spopadala** tudi z drugimi stvarmi ...« (Kramžar 2009b).

»Sicer pa je Enotna Rusija doživela **najhujši udarec** v Tveru ...« (Frelj 2009a).

»... ali pa bi jo kazalo prestaviti na politično primernejši čas po morebitnem **preboju na fronti** mejnega spora, kot je pred kratkim predlagal slovenski premier Borut Pahor« (Mašanović 2009d).

»V tej luči ne preseneča, da je poziv predsednika Srbije in Demokratske stranke Borisa Tadića opoziciji, da naj bo konstruktivna v **boju** proti gospodarski krizi, sprožil medle odzive. /.../ ker se država ne bi ukvarjala z ukrepi, s katerimi **brani** življenjski standard državljanov. /.../ Kakor je še poudaril, se mora država **boriti** za ohranitev delovnih mest /.../ Glede **boja** proti organiziranemu kriminalu je Tadić napovedal ...« (Einspieler 2009a).

»Predvidevamo, da bomo **hitro napadli** ministrstva in jim predstavili, kje mi vidimo težave in kako bi jih rešili ...« (Gole 2009).

»... med katerimi je Zupančičeva izpostavila področje varovanja prava in **učinkovit boj** proti organiziranemu kriminalu. /.../ Srbska vlada je v letih med 2003 in 2008 že sprejela **strategijo reforme** državne uprave in vrsto zakonov ...« (STA 2009h).

»Zaradi sistematičnega oviranja kazenskega pregona politikov je bil romunski parlament tudi **tarča** kritike Evropske komisije« (STA 2009i).

»Ivo Vajgl nam je povedal, da **kljub pritisku** opozicije ne namerava odstopiti« (Starič 2009a).

» Ne smemo pozabiti, da je stranka s kadrovskim števcem v štirih letih **brutalno posegala** na vsa področja družbe /.../ Poslanec Samo Bevk je dodal, da sta se vlada in koalicija že pred iztekom stotih dni srečali z **agresivno** in populistično opozicijo, ki se nikakor ne more sprijazniti z rezultatom lanskih volitev« (Potič 2009a).

»Medtem mednarodnopolitični analitiki opozarjajo, da je največji problem Washingtona, ker nima izdelane **strategije**, kako se sploh pogovarjati z Iranom ...« (Čibej 2009b).

»... zato lahko komisija v prizadevanju za izhod iz krize sodeluje predvsem s pravočasnim predlaganjem učinkovitejše regulative in s pozivi državnikom k **usklajenim akcijam proti skupnemu zlu**« (Mašanović 2009e).

»Ker časa, da bi ujeli 27. marec, praktično ni več, je obdobje do uradnega preklica konference **treba vsaj taktično dobro izkoristiti**« (Senković 2009).

»Hrvaška bo zelo verjetno sprejela evropsko posredovanje, pri tem pa mora dobiti zagotovila, da bo Slovenija **deblokirala** pogajanja Hrvaške z Unijo ...« (Vidmajer 2009a).

»Državljanji nas dobesečno **bombardirajo** s pritožbami zaradi neustrezne zakonodaje ...« (Hanc 2009).

»**Manevrski prostor** Pahorjeve ekipe je sicer zožen zaradi slabe dediščine /.../ Ali drži, da se utegnejo omenjena monopolna podjetja upravičenim vladnim posegom **upreti z grožnjami** ...« (Repovž 2009).

»... saj so se zlasti nove vzhodnoevropske članice zavzemale za **oster obračun** z Moskvo /.../ če mu Moskva pomaga ustaviti iranske jedrske ambicije, z eno samo tehtno potezo **razorožil** Ruse. /.../ Obema stranema je omogočil **častni umik** iz konflikta ...« (Slabe 2009).

»Izbrisani – »**spopad** prava in grobe politike«« (Starič 2009c).

»**Dvoboj** Juščenko-Timošenkova« (Frelj 2009c).

»Bruseljska **klofuta** Hrvaški ...« (R. Z. 2009b).

»... je pričakovati, da se **bodo razmerja sil še dodatno zaostri**./.../ Ta levica je danes soočena z ogromnim izzivom in grožnjo: kako se **namreč spopasti** s skrajno desnico, neofašizmom?/.../ **Politični boji** so danes premeščeni na raven kulture ...« (Kirn 2009).

»S **strategijo** nameravamo okrepiti položaj predstavnika EU v BiH ...« (Latal 2011).

»Da so sindikati zavzeli **obrambno** držo, je popolnoma logično ...« (Repovž 2011).

»Ker vlada zahtev v celoti ni upoštevala, so se obrtniki odločili, da svoje nezadovoljstvo tudi javno izrazijo in tako **pritisnejo** na vlado« (Pavlin 2011a).

»Neokonservativci hočejo, da ZDA in Nato **strmoglavita** Gadafijev režim« (Čibej 2011a).

»Takšno delitev osebnosti na dva dela so znanstveniki, časopisje in opozicija **ostro napadli** /.../ Zlasti predstavniki akademske sfere so v zadnji fazi afere **okrepili pritisk**« (Žerjavič 2011b).

»Nedelujoč energetske trg in **politični boji** lobijev za prevlado v energetiki pri tem zamegljujejo dejstvo ...« (Piano 2011a).

»Samo vprašanje časa je bilo, kdaj bo v vladni koaliciji znova počilo in bo četverica prekinila »**pakt**« iz Vile Podrožnik. /.../ da Pahorjeva ekipa vendarle pospeši mučno dolgotrajne postopke odločanja, **prebije blokade** in morda celo nekoliko popravi katastrofalno javnomnenjsko podobo. /.../ Včeraj pa je bilo že popolnoma jasno, da se **premirje** bliža koncu. /.../ ko se je na dnevnem redu znašlo odločanje o energetiki, **spet odprla fronta** med socialno demokracijo /.../ Še zlasti, ker je TEŠ6 tema, ki se ji, kljub **paktu o nenapadanju**, ne more izogniti. ...« (Starič 2011a).

»Dodaja, da se referendum vse bolj uporablja kot instrument opozicije za sprotno **politično obračunavanje**« (STA 2011f).

»Združena sindikalna **fronta** meni, da samo domneva o ogroženem izvajanju socialne funkcije države ...« (B. Ma. in V. M. 2011).

»Če je tuja diplomacija z delnim odobravanjem še tolerirala njegov **brezobzirni napad** na nekdanjega predsednika Kučana, je njegov **napad** na sedanjega predsednika Türka brez dvoma politični *faux pas*. /.../ Oba **manevra** sta torej izvedena v dobri politkomisarski maniri ...« (Pintar 2011).

»... sodi v novo **gardo** belgijskih politikov /.../ Prav **široka fronta** sodelujočih naj bi omogočila kompromis ...« (Mašanović 2011b).

»**Bitka za sedež** je bila dolga, Ljubljana pa je tekmovala z Bratislavo in Bukarešto« (Bratanič in Kralj 2011).

»Janša je ob tem še zapisal, da je bila očitno »po **brutalnem** pozivu predsednika Danila Türka, ki je nedavno kar preko Mladine pozval na **sveto vojno** proti njemu« ...« (STA 2011g).

»To je pokušal na seji povedati Tadej Slapnik, a Grims si je kar vzel pravico še naprej voditi sejo in celo jemati besedo poslanskemu kolegu iz **nasprotnega tabora**. /.../ Z zahtevo po zaslišanju Grimsa je koalicija hotela proti opoziciji **uporabiti njeno lastno orožje**, pa ji ni uspelo. Pozabila je, da je to **orožje** delovalo, dokler je delovala vera v nujnost spoštovanja pravil« (Pečauer 2011).

»V tem času je spoznal, da je Luka Koper žal večkrat **poligon za različna politična obračunavanja**« (Tanackovič 2011).

»**Pred trobojem** se nadaljuje **vojna** očitkov. /.../ Pred štirimi leti so ga v **dvoboju** s Francem Žnidaršičem podprli 104 delegati od 175, leta 2005 pa je v konkurenci Antona Beblerja in Mirka Miklavčiča dobil 113 glasov od 182« (B. An. 2013).

»Pri tem bosta najbrž morali tako vneta zagovornica holdinga, DL, kot zagrizena nasprotnica tega projekta, SD, nekoliko omehčati svoje **bojne pozicije**« (Grgič 2013a).

»Nauk iz italijanske zgodbe je, da se brez sprejemljivosti varčevalnih ukrepov in reform v širokem krogu prebivalstva sploh ne da uspeti v **bitki** s krizo« (Žerjavič 2013).

»... vendar pa bo ratifikacija ostala predmet neverodostojnih **notranjih političnih obračunov** v Sloveniji« (Čefarin 2013a).

»ZDA se morajo resnično **spopasti** z dobrimi 16.000 milijardami dolarjev dolga ...« (Kopušar 2013a).

»V protestniškem manifestu, objavljenem tudi na spletu in jasno razumljivem prav tako pri nas, opozarjajo, kako nemogoče **udarja** politika po pravicah delavcev in sami pravici do dela ...« (Podkrižnik 2013).

»S trenutnimi političnimi zavezniki iz opozicijskega bloka so klerikalci z **vsemi topovi tolkli** po radikalcih in radičevcih v vladi« (Brejc 2013).

»Na drugi strani se je SDS v zadnjem letu tako radikalizirala in za seboj porušila toliko mostov, da ostaja osamljena v strankarski **areni**« (Potič 2013).

»Priština je pred današnjim šestim krogom dialoga v Bruslju iskala **zaveznike** v Washingtonu ...« (Einspieler 2013a).

»Protestno gibanje je **okrepilo pritisk** na državne politične institucije ...« (E. V. 2013).
Predsednik Obama je že dvakrat ustavil njegovo gradnjo, zaradi česar ga je desnica **silovito napadla** ...« (Kopušar 2013č).

»... torej se na seji sveta prihodnji torek stranka lahko razdeli ali izglasuje **umik** v opozicijo« (Božič in drugi 2013).

»Za Kitajsko je Chávezova smrt potencialno tudi poslovno-strateška **izguba** ...« (Baković 2013b).

»Je tehnokratsko-birokratski aparat dovolj močan, da lahko preživi **ofenzivo** opozicije, ki se bo v sicer dodobra razdvojeni državo zdaj gotovo **okrepila?**« (Videmšek 2013b).

6.3.5 POLITIKA JE POTOVANJE

Oglejmo si metaforo POLITIKA JE POTOVANJE. Bernjakova (2007, 40) metaforo razlaga s trditvijo, da ima povprečen človek o politiki le medlo zamejene predstave, in sicer prek osebnih izkušenj. Ko pa pride do referiranja na preprosto dejanje, v tem primeru premikanje od nekod nekam, bralec priključuje shemo, na katero se vežejo določena pričakovanja. To v praksi pomeni, če je politika pot, npr. hoja po cesti naprej, potem je mogoče nekam prispeti. Na poti se dogajajo *koraki, premiki, približevanje cilju*, medtem ko so politični problemi metaforizirani kot *labirinti* in podobno (glej spodnje primere). Bernjakova tudi poudarja, da je pojem napredovanja pri hoji nejasen in bralec ne more dogodkov poljubno dopolniti, kar je velika prednost za propagandiste, ki določajo, kdo je na čelu te poti, in to so politični voditelji, ki jim vsi morajo slediti in stopati po smeri, ki jo oni določajo.

V spodnjih primerih se večinoma pojavljajo jezikovne metafore *korak*, *pot*, *smer*, *premik*.

»Slovenija in Hrvaška bi morali potrebne politične odločitve za **premik naprej** v dvostranskem sporu nujno sprejeti čim prej /.../ »...a seveda morata obe strani sprejeti potrebne politične odločitve za **premik naprej** v tem sporu - čim prej in nujno,« je dodal« (STA 2009b).

»Dodal je, da je pravna **pot edina prava pot** za rešitev problema izbrisanih« (STA 2009c).

»Še bolj pa dokazujeta predvsem njegovo politično izbiro – nizkotno obračunavanje z vsemi, ki so mu pri **tlakovanju poti** do poskusa ponovnega prevzema oblasti v napoto ...« (Škrinjar 2009).

»Po njegovem bi bil koordinacijski odbor **prvi korak**« (Kramžar 2009a).

»Z včerajšnjo odločitvijo hrvaške politične elite, da bo še ves teden razmišljala, kako se izkupati iz nove jame **na evropski poti** ...« (Kajzer 2009).

»Hrvaško sporočilo razume tako, da je sosednjo državo mediacija bolj določitev pravnega okvira za reševanje obmejnih problemov in ne **pot k rešitvi problema**« (Kajzer in drugi 2009).

»...**Po tej poti bomo prišli** do optimalne razmejnitve, ta pa ustreza stanju na dan 25. junija 1991« (Škerl Kramberger 2009a).

»... ali slovenska skupnost na avstrijskem Koroškem **še lahko nadaljuje v smeri, v kateri se je gibala do zdaj**« (Kalčič 2009).

»Komisar je tudi izrazil zaskrbljenost, da Hrvaška, če vprašanje **zastaja na njeni poti** v EU zaradi njene meje s Slovenijo ne bo rešeno zelo kmalu ...« (STA 2009č).

»Analitiki poleg tega ocenjujejo, da skuša Severna Koreja na tak način pridobiti pozornost novega ameriškega predsednika Baracka Obame v času, ko so šeststranski pogovori o spornem severnokorejskem jedrskem programu **ponovno zašli v slepo ulico**« (P. A. 2009).

»44-letnega Roqueja, **ki je kubansko diplomacijo vodil** od leta 1999 /.../ Morda se bo vlada »malce **umaknila s poti**«, je menila« (STA 2009d).

»Kar se Slovenije tiče, **vodi pot naprej** samo preko političnih dogovorov, v katerih bodo odstranjene ovire za slovenski ne ...« (STA 2009e).

»Teh nalog se sam povsem zavedam in zato na ministrstvu pripravljamo spremembe zakonov ter delujemo **v smeri** zmanjšanja stroškov v zdravstvenem zavarovanju« (Miklavčič 2009).

»Prav v teh dneh je Medvedjev **naredil** tudi **majhen korak** pri zблиževanju z Evropo« (Frelj 2009b).

»Srbijo **na poti** v Evropsko unijo čakajo številne reforme ...« (STA 2009h).

»Ob tem je izrazil prepričanje, da je to korak, ki bi opogumil predanost Črne gore **na poti v EU**« (STA 2009j).

»In dokler tega ne bomo razumeli prav vsi, bomo **stopicali na mestu**« (Jakopec 2009).

»Kot **prvi korak**, ki ga je treba storiti, je sicer omenil sojenje vsem političnim in vojaškim voditeljem Izraela ...« (AFP 2009).

»Tudi predsednik odbora za okolje in prostor Denis Padjan (samostojna svetniška skupina) je opozoril, da Celje še vedno nima strateškega dokumenta, ki bi **usmerjal** prostorski razvoj ...« (Stamejčič 2009).

»... kjer je Inštitut za javno upravo pri Pravni fakulteti ljubljanske univerze organiziral posvet, ki naj bi pokazal **pot skozi labirint** skoraj neobvladljive množice pravil« (Rogelj Petrič 2009).

»Sanader je sicer današnje srečanje z italijanskim kolegom označil za »**nadaljnji korak naprej** v sodelovanju in prijateljstvu« med državama« (STA 2009k).

»Za uradni Zagreb, ki razume mediacijo kot **pot k** sodni instanci, ostaja logična izbira meddržavno sodišče v Haagu ...« (Vidmajer 2009a).

»Dostopnost vrtec v Sloveniji se povečuje in tudi politika na tem področju **sledi cilju** ...« (Grča 2009).

»Še več, po vaši oceni vlada deluje celo **v nasprotno smer**« (Repovž 2009).

»Washingtonska diplomacija je še pred uradno predstavitvijo predloga pričela **utirati pot** mednarodni konferenci ...« (Mašanović 2009i).

»Morda bodo v SD **naredili korak naprej** na ponedeljkovem predsedstvu stranke, a kot pravijo poznavalci razmer, je malo verjetno, da bi sestavili kandidacijsko listo pred kongresom 28. marca« (Potič in Starič 2009c).

»**Argentina je na poti**, da odkrije, da so za to, kar se dogaja, odgovorni vsi, ne le tisti, ki vladajo ...« (Hočevnar in Roglič 2009).

»Zapisala je, da je reševanje problematike izbrisa nujen **korak** zrele države **v smeri** poprave krivic ter vrnitve človeškega dostojanstva« (Škerl Kramberger 2009b).

»Radićeva pa pričakuje, da bo že v prihodnjih mesecih **storjen korak naprej**« (Mašanović 2011a).

»Dodal je, da niso hoteli zaostrovati zahtev in da bo zastopanost v parlamentu **naslednji korak** Zveze hrvaških društev. /.../ Novi list še piše, da je Slovenija pred kratkim naredila **sramežljive korake** ...« (STA 2011b).

»Ena zadnjih javnomnenjskih raziskav je pokazala, da z delom vlade ni zadovoljnih kar 70 odstotkov Srbov, več kot 60 odstotkov pa jih meni, da **država ne gre v pravo smer**« (STA 2011a).

»Libijski uporniki, ki nadzorujejo vzhod države, so v Bengaziju ustanovili vojaški svet, **ki bi bil lahko korak** do oblikovanja združenih sil proti osovraženemu Gadafiju« (P. T. in STA 2011).

»Če je v začetku devetdesetih let kazalo, da bo Rusija Nemčiji vrnila vsaj del vojnega plena, je zdaj že jasno, da na tem področju ni pričakovati **premikov**. /.../ Vendar na ruski strani pravzaprav nimajo sogovornika – določen **korak naprej** je napoved, da bo fundacija prihodnje leto v Sankt Peterburgu organizirala prvo konferenco ...« (Rak 2011).

Predloga zakona, ki zdaj **potuje** na plenarno odločanje, namreč v skladu s poslovníkom ni več mogoče dopolniti« (Starič 2011b).

»Predsednik vlade je včeraj zagotovil, da je vlada na takšno razpravo pripravljena, saj želi odpraviti vtis, da nima vizije in načrta **konkretnih korakov**, da bi to vizijo uresničila« (Jakopec 2011b).

»... bo morala do leta 2020 za naložbe v energetiko po besedah evropske poslanke Romane Jordan Cizelj nameniti 1000 milijard evrov, če hoče **doseči** cilje, ki si jih je postavila. ...« (Pavlin 2011b).

»Zapletena sintagma, ki preprosto pomeni, da je vlada končno tudi na glas priznala, da si glede osemkolesnikov **ne upa narediti nobenega koraka: ne naprej ne nazaj**« (Karba 2011).

»Na vprašanje, kakšna je bila odločitev vlade, v **kakšno smer naj gre** državno pravobranilstvo, je minister za pravosodje Aleš Zalar povedal ...« (Jakopec in drugi 2011).

»Vlada se je zato odločila za **srednjo pot** in bo po naših informacijah v predlog zapisala, da bo za veljavnost izida potrebna udeležba najmanj četrtine državljanov, ki imajo volilno pravico« (Starič 2011c).

»Pogodbe s **tem korakom** namreč še ne izpodbija oziroma še ne »aktivira« protikorupcijske klavzule, v javnosti pa poskuša ustvariti vtis, da je naredila **prvi odločni korak**« (Caharijas 2011).

»Univerzalne **poti**, kako **najti prehod** iz diktatorsko-avtokratskih sistemov v demokratične politični sisteme, kjer neoliberalizem ne bo imel domovinske pravice, še niso odkrili. /.../ Na **izhod iz slepe ulice** je s pripravljenostjo za pogovore s sunitskimi oblastniki izrazila šiitska opozicija pod vodstvom stranke Wefaq« (Gaube 2011b).

»Vsi se zavedajo, da bodo morali **narediti kak korak nazaj** in predlagati kompromise« (Grgič in Potič 2013).

»Jasniča je spomnila, da je kot Erjavčev najožji **sopotnik** soodgovoren za položaj, ki ga kritizira« (B. An. 2013).

»Zavedamo se, da bomo morali **stopiti kakšen korak nazaj** in predlagati kompromise...« /.../ »Ubrati moramo **radikalno pot v drugo smer**...« (Andrenšek in drugi 2013).

»Vsekakor **pot** do imenovanja guvernerja **ne bo ne kratka ne lahka**« (Viršek 2013).

»A dejstva, da v še vedno demokratični Evropi oni **določajo kurz** in da nobena vlada na dolgi rok ne more vladati proti njihovi volji in brez demokratične legitimnosti ...« (Slabe 2013).

»Predsednik vlade v odhajanju Janez Janša je na sobotnem kongresu podmladka stranke SDS opozoril, da se je Slovenija **znašla na križišču**; /.../ K temu dodaja, da gre za obdobje čakanja in negotovosti, ko »poslušamo samo to, da bo nova koalicija **šla v neko drugo smer** in vsi upamo, **da ta smer ne bo nazaj**«« (B. Ma. in STA 2013).

»... za Kosovo pa začetek pogajanj o stabilizacijsko-pridružitvenem sporazumu, ki odpira vrata na **nepovratno pot** v EU« (Krivec 2013).

»Sindikati si od nove vlade predvsem želijo spoznanja, da mora **iti po povsem drugi poti**, kot pa **je hodila** sedanja vlada« (Gaube 2013).

»Poudaril je, da so »chavisti« zaradi izgube velikega vodje trenutno ranjeni, a hkrati še bolj motivirani za **nadaljevanje svoje socialistične poti**« (Videmšek 2013b).

»... bi državi zadevo prepustili dvostranski arbitraži, za kar so se sicer Hrvati po Arharjevih besedah zavzemali **že v prvem koraku**« (STA 2013č).

V analiziranem gradivu je bilo mogoče zaslediti tudi konceptualno metaforo kot del frazema, na primer:

»**Brezpotja turške poti v EU in tveganje za Evropo** /.../ Druga kočljiva tema Erdogovanega obiska v Nemčiji /.../ je **trnova pot**⁶ **Ankare v smeri EU** /.../ Turčija je začela pogajanja o polnopravnem članstvu že decembra 2004, a v zadnjih letih so pogajanja **zastala** ...« (Žerjavič 2011a).

6.3.6 PERSONIFIKACIJA IN METONIMIJA: VLADA, DRŽAVA, POLITIČNA STRANKA ALI ORGANIZACIJA JE OSEBA

Pri tej metafori pride do personifikacije oziroma pripisovanja značilnosti živih bitij političnim akterjem, kot so vlade, države, stranke ali organizacije. V analiziranih besedilih smo zasledili tudi nekaj tipičnih primerov metonimije, na primer izraz *Bela hiša*, kjer v jeziku namesto osebe, ki v zgradbi prebiva, oziroma funkcije te konkretne osebe, uporabimo ime zgradbe same.

»**Bela hiša** je razočarana, desnica neomajna ...« (Kopušar 2013c).

»... a očitno **Bela hiša** okleva, da bi upornikom zagotovila pomoč v orožju v strahu, da bi to prišlo v roke islamskim skrajnežem« (E. D. 2013).

V analiziranih besedilih je tudi veliko primerov, ki sledijo logiki parcialnosti, in sicer zamenjave glavno mesto za državo ali vlado, npr. Ljubljana, Zagreb za Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške ipd. Primerov personifikacije je veliko, praktično ni bilo zaslediti prispevka, ki ju ne bi vseboval.

»Za Slovenijo je suverenost nad celim območjem **življenjskega pomena**« (Pristavec 2009).

»**Češka še ne razmišlja** o preložitvi pogajanj s Hrvaško« (Mašanović 2009c).

»**Severna in Južna Koreja: prvi pogovori po sedmih letih**« (Baković 2009c).

»Članice EU so odločno rekle »ne« ...« (Mašanović 2009č).

»Severna Koreja in ZN po šestih letih za pogajalsko **mizo**« (P. A. 2009).

»**Zagreb** za zdaj na pobudo Evropske komisije **še ni odgovoril** ...« (STA 2009f).

⁶ SSKJ definira frazem kot: ekspr. *hud, težek*: imeti trnovo mladost; trnovo življenje / trnova pot naših umetnikov *težko življenje*

»Dodal je, da je **Hrvaška pozdravila** pobudo evropskega komisarja za širitev Ollija Rehna /.../ »**Hrvaška verjame**, da je potrebno vprašanje razmejitve s Slovenijo urediti v evropskem in dobrososedskem duhu...« (STA 2009g).

»Odlaganje omogoča Sloveniji, da se vse bolj **smeši, si sama zateguje zanko okoli vratu** /.../ Namesto da bi Slovenija, potem ko je **pojasnila svoje zadržke, ohranila mirno kri** ...« (Senković 2009).

»Skladno s hrvaškimi stališči meni, da je spor med **sošedama** dvostransko vprašanje, ki ga je »mogoče urediti samo na (meddržavnem) sodišču, saj niti Hrvaška niti Slovenija **ne popuščata**« (Mašanović 2009d).

»**Večno prijateljstvo Rima in Tripolija** ...« (Hočevar 2009).

»Kajti, kot sem že drugod povedal, deluje **vlada Boruta Pahorja**, kot da bi **slavila stoletnico**, in ne prvih sto dni. **Utrujena, apatična, brez pravih idej, brez pravega elana**« (Dnevnik 2009).

»**Vladne stranke pa so ogorčene**« (Starič 2009a).

»Redno srečanje zunanjih ministrov zavezniških držav se je začelo s tradicionalno »čezatlantsko« večerjo v bruseljski egmontski palači, ki sta se je poleg članic udeležili tudi **povabljenki** Hrvaška in Albanija« (Mašanović 2009f).

»Še prej pa bi morale tudi **prizadete države** na tem območju - tako kot na vseh drugih - globoko pogledati vase ...« (Kramžar 2009c).

»Sanader pa je poudaril, da **Hrvaška dosledno živi** evropske vrednote« (STA 2009k).

»Afrika **boleče čuti** posledice svetovne recesije, ker pa noče, da bi **obležala** ...« (R. Z. 2009a).

»Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Zdenko Pavček stavi na **prijateljstvo** med Slovenijo in Srbijo ...« (Einspieler 2009c).

»... ki je z bruseljske perspektive v kompoziciji 12 novih članic **evropske družine** še vedno zgodba o uspehu ...« (Potič 2009b).

»Po njegovih besedah je **Argentina še vedno v obdobju adolescence**, v fazo zrelosti pa bo prišla, ko bo odkrila razliko med vlado in državo ...« (Hočevar in Roglič 2009).

»Kakor je po srečanju povedal predsednik Türk, je Slovenija **zaskrbljena in nezadovoljna** zaradi pomanjkanja volje v EU za nadaljevanje širitve na Zahodni Balkan« (Miholič 2011).

»Ni dobro, da opažamo **pomanjkanje energije** s strani EU ...« (STA 2011c).

»**Amerika** v krizah po tradiciji **živi nevarneje**, toda ljudje so kljub temu previdni« (Markeš 2011).

»Kitajska se je prvič v zgodovini odločila za vojaško-človekoljubno misijo onstran svojih meja, kar zagotovo priča o **večji samozavesti azijske sile**« (Baković 2011a).

»**Hrvaška mora po navedbah komisije še opraviti domačo nalogo** ...« (STA 2011č).

»**Kako žejno je Celje sveže krvi /.../ LDS pa je dobila infuzijo iz Velenja**« (Piano 2011b).

»Obama je dejal, da so ZDA skupaj z vsem svetom **ogorčene nad nasiljem v Libiji** ...« (CNN in STA 2011).

»**Vezi pa so mnogo globlje od tega in gredo v intimo oblasti**« (Hladnik Milharčič 2011).

»**Zato meni, da se je vlada zdaj le prebudila iz »predolgega in predragega spanca**«« (Starič 2011č).

»**Slovenija na poligrafu demokracije**« (Pintar 2011).

»**Kitajska za temnimi očali**« (Baković 2011b).

»Zastavlja se vprašanje, ali z obsodbami nagel **Zahod** po štirinajstih dneh revolucije v Libiji **že izgublja sapo**« (Gaube 2011a).

»Udeleženci javne tribune so okrcali državo, ker **si zatiska oči pred problemi** ...« (Rajšek 2011b).

»Italijanski predsednik Giorgio Napolitano je med obiskom v Nemčiji včeraj poskušal pomiriti **strahove** evropskih prestolnic ...« (Ja. Ma. 2013).

»**Organizacije, predvsem nevladne, se bojijo za svoje preživetje** ...« (Mlakar 2013).

»**Nastajajoča koalicija je odhajajoči včeraj že pokazala mišice**« (Grgič 2013b).

»**Slovenija se je rodila z osnutkom okoljske politike (Zeleni), a je zdaj takšna politika izginila**« (Kajzer 2013).

»**Večina podpira novo koalicijo; novi vladi ne daje dolge življenjske dobe** ...« (Pečauer 2013).

»**Odločitev je dvorezna – SDS ni nikoli skrivala, da želi biti na desnici hegemon, zato je drugim strankam z desnice prepuščala le toliko kisika, da so preživele in odigrale vlogo naravnega zaveznika**« (Potič 2013).

»Povzel bi misel svojega sodruga, da je šlo v zadnjih 20 letih predvsem za **reflekse odmiranja Jugoslavije**, da se ta država šele sedaj začne graditi in da se ji ponuja priložnost, da začne **odraščati**« (Mehle 2013).

»Predsednik republike je predstavil slovensko gospodarsko okolje in poudaril, da **ima Slovenija željo postati »lepa in pametna**« država, ki lahko veliko ponudi« (STA 2013d).

»**Glavni argument je, da državi še nista zreli** ...« (STA 2013e).

Posebej je treba poudariti jezikovno metaforo *zategovanje pasu*, ki je postala visoko konvencionalizirana in uporabljena v dnevnem tisku, kar je nekako pričakovano, glede na slabe gospodarske razmere, ki pestijo Slovenijo in Evropo.

*»Prva se že dolgo zgraža nad modelom radodarne socialne države, druga se je začela nad politiko surovega **zategovanja pasu**, ki si ga je Evropa izbrala za reševanje pred bankrotom«* (Kopušar 2013a).

*»Kljub nekaj znamenjem **okrevanja**, na katera radi opozarjajo v ECB in drugih evropskih institucijah, so v isti godlji Španija, Portugalska, Francija, Grčija in ne nazadnje Slovenija. /.../ Enostransko **zategovanje pasu** je privedlo do tega, da so se Italija in druge krizne države znašle v dolžniški pasti in uničujočem vrtincu recesije«* (Žerjavič 2013).

*»Šef evroskupine Jeroen Dijsselbloem je danes v Bruslju zavrnil tolmačenja, da je izid volitev v Italiji protest proti evropski politiki **zategovanja pasu**«* (Pogačnik 2013).

Človeške lastnosti se pripisujejo tudi sami politiki, torej lahko izpostavimo metaforo POLITIKA JE OSEBA:

*»Takrat je slovenski del komisije sporočil, da so razlike glede osnovnega vprašanja – predmeta spora – in uporabe načela zunanje pravičnosti, ki jo Ljubljana zahteva v primeru prenosa spora na Meddržavno sodišče v Haagu, tako velike, da **se mora o teh vprašanjih odločiti politika**«* (STA 2009l).

*»Izjemno problematično je dejstvo, da **uradna politika** ob teh dogodkih **molči ali pa celo podpira** domoljubne akcije preko raznih civilnih iniciativ«* (Kirn 2009).

*»In slovenska **politična pamet** je tako **naduta in hkrati tako kratka**, da vsakokratno osvojitve oblasti v vsaki vasi razume kot veliki pok ...«* (Lesničar - Pučko 2011).

*»... po drugi pa kot čisto **manipulacijo politike** z volivci«* (STA 2011f).

*»**Vladna politika** kaj **lahko preživi** padec vlade ...«* (Mastnak 2013).

6.3.7 DRŽAVA JE STROJ, DRŽAVA / POLITIČNA ORGANIZACIJA JE LADJA

Konceptualna metafora DRŽAVA/POLITIČNA ORGANIZACIJA JE LADJA je bolj specifična konceptualizacija oziroma podaljšek metafore DRŽAVA JE STROJ, nekaj primerov je navedenih spodaj:

*»Pričakovanja so bila po uveljavitvi Lizbonske pogodbe previsoka. Prevladovalo je naivno in nad vsako realnostjo poudarjeno stališče, da bo en dan po Lizboni v Bruslju ustvarjen močan **zunanjepolitični aparat** ...« (Dnevnik 2011).*

*»Poleg pakta za konkurenčnost in predlogov za večjo usklajenost javnofinančnih in gospodarskih politik v EU oz. območju evra gre tudi za **stalni mehanizem** za zaščito evra, t.i. **Evropski mehanizem stabilnosti**« (STA 2011d).*

*»Bruselj pa bi moral imeti na razpolago **»jasne mehanizme za sankcije**« proti državam, ki ne bodo spoštovale novih fiskalnih pravil« (STA 2011h).*

*»... je Bersani izpostavil novo usmeritev evropske politike k rasti, boj proti družbenim nepravilnostim prek razširitve državne pomoči, znižanje stroškov **vladnega aparata** ...« (STA 2013c).*

Kot trdi Bratoževa (2010, 146), ki analizira metaforo GOSPODARSTVO JE LADJA, in jo razširi tudi na politiko, se pojmovanje države kot ladje odraža v številnih jezikovnih metaforah.

Omenjeno metaforo označuje kot izrazito notranje strukturirano, ki kaže ontološka in epistemska ustrežanja. V našem primeru je kapitan, krmar oziroma oseba za krmilom ladje predsednik ali premier, ki mu pripisujejo izreden vpliv na politična gibanja, njegovi sodelavci pa so njegova posadka. Potapljanje pa označuje politične težave in slab položaj države.

V metafori DRŽAVA JE LADJA, ki je izhodišče za konvencionalne jezikovne metafore, je implicitno izraženo, da politiki vedo, kam plujejo, kako deluje njihova ladja ter kako bodo njihova dejanja in odločitve vplivala na nadaljnjo plovbo.

»... se je Borut Pahor srečal tudi s švedskim kolego Fredrikom Reinfeldtom, ki bo za **krnilo** Unije poprijel julija – v »zelo pomembnem času za dinamiko širitvenega dialoga med EU in Hrvaško« (Mašanović 2009b).

»Ko so se voditelji držav Asean ta konec tedna sestali v prekrasnem Hua Hinu, mestu kokosovih orehov in zlatih ananasov, so v prvem stavku zavpili, da mora njihova regija držati skupaj, da ne bi **potonila** v finančni krizi ...« (Baković 2009b).

»Po njegovih besedah se Slovenija **ne potaplja** in ima moč, da **izplava** iz krize ...« (Jakopec 2011a).

»Pa splošna nevarnost, ki jo povzroča, ni povezana le z neučinkovitim vladanjem in odlaganjem reform, ki bi državo **zasidrle** v Uniji, ampak z zavračanjem pozivov, naj takoj odstopi in razpiše volitve« (Kajzer 2011).

»Po tem, ko je ratifikacijo hrvaške pristopne pogodbe zavrla bančna saga, nato pa še zamenjave v pogajalskih **posadkah**, se je pojavila že tretja težava ...« (Delo 2013).

»Slovenija **tone**, politika pa **ne želi zagnati motorjev**« (Bratanič in Svenšek 2013).

6.3.8 ZAKONODAJA IN UKREPI VLADE SO PREDMETI: SVEŽENJ / PAKET

V analiziranem korpusu prispevkov sem našla primere metaforizacije zakonov in ukrepov vlade kot fizičnih predmetov. Najpogosteje se pojavljajo v zvezi z besedami *sveženj* in *paket*. Metafore oziroma koncepta v prebrani literaturi nisem zasledila, kar lahko označimo za indikator sprememb v rabi metafor v časopisnih prispevkih s področja politike, kot tudi na dejanske spremembe v družbi, izzvane zaradi težkih globalnih finančnih razmer.

»... že maja nameravajo predstaviti **sveženj zakonodaje** o evropskem finančnem nadzoru, novi sistem pa naj bi začel delovati prihodnje leto« (Mašanović 2009g).

»**Celoten sveženj ukrepov** po njenih besedah »ni več tako majhen in je velik prispevek k stabilnosti javnih financ« (STA 2009m).

»V **svežnju spodbud**, ki ga Slovenija pripravlja skupaj z EIB ...« (STA 2009n).

»Cvetković je slovenske investitorje pozval, naj več vlagajo, vlada pa jim bo pomagala s **paketi ukrepov**« (Einspieler 2009c).

»Gospodarska rast je bila lani pozitivna, vlada pa pripravlja tudi **sveženj ukrepov** za izboljšanje konkurenčnosti gospodarstva, je še dejal« (Jakopec 2011a).

»Zajetni **sveženj zahtevne zakonodaje** je po prepričanju nemškega komisarja v večini držav na pravi poti ...« (Mašanović 2011a).

»Nasploh v vladi pripravljajo **tretji sveženj pretežno socialnih ukrepov**, vendar Pahor za zdaj o njih še ni želel javno govoriti« (Poglajen 2009).

»Trebanjski občinski svet je včeraj sprejel **sveženj dokumentov**, potrebnih za izvedbo volitev ...« (Stanković 2011).

»... je Oettinger poudaril, da so **sveženj** potrdile članice EU in Evropski parlament ...« (STA 2011e).

»... je dal odkrito vedeti, da bo ena od njih denarna politika, poleg zmanjšanja fiskalne porabe in **svežnja reform**, usmerjenih v industrijsko rast« (Baković 2013a).

»EU je prav tako znova potrdila obsežen **sveženj sankcij** proti Siriji ...« (Čefarin 2013b).

»Finančni ministri EU so danes v Bruslju potrdili **sveženj dveh zakonodajnih predlogov** za zaostritev fiskalnih pravil ...« (STA 2013a).

6.3.9 VODENJE STRANKE / DRŽAVE JE VODENJE ŽIVALI

Konceptualizacija države ali stranke kot živali je v izbranem gradivu konvencionalizirana. Vendar je treba poudariti, da gre pri spodnjih primerih za frazeme, ki jih avtor uporablja za upovedovanje odnosa do vsebine. Kot smo že poudarili v četrtem poglavju⁷, Červ (2006) med stalne poročevalske metafore šteje tudi konceptualne metafore kot del frazemov in poudarja, da je njihov pomen že definiran in ne zahtevajo posebne novinarjeve ustvarjalnosti, vendar pa delujejo ekspresivno. Opirajoč se na njene ugotovitve, lahko trdimo, da metafore v spodnjih primerih delujejo v okviru frazemov in je njihova funkcija v besedilu pogojena z dejstvom, da so del teh frazemov.

»Po štirih letih v opoziciji bo Ljudska stranka, ki je bila pred letom 2005 na oblasti skoraj četrto stoletja, tako znova **prevzela regionalne vladne vajeti** ...« (P. Mi. 2009).

⁷ Glej stran 24

»Putin je **vajeti v rokah obdržal** v vseh treh krizah, ki so zadnje leto pretresale Rusijo ...« (Frelj 2009b).

»Na vprašanje Dela, ali **bi vajeti SLS lahko prevzel** njihov dolgoletni član Izlakar, je Kres odgovoril: »Ne, ker tega niti sam ne želi« (Rajšek 2011a).

»**Natikanje uzd** kazino kapitalizmu /.../ In kaj o odločitvi Švicarjev, da **nataknejo uzdo** direktorskim prihodkom ...« (Grgič in Žerjavič 2013).

6.3.10 POLITIKA/OBLAST JE ŠIVILJSTVO

V spodnjih primerih sta politika, skupaj s procesi, ki potekajo znotraj nje, ter oblast konceptualizirani s podobo šivanja. Frazem *imeti škarje in platno v rokah* se uporablja za označevanje tistega, ki ima moč, ki je na oblasti. Pri navedenih primerih gre za metaforo kot del frazemov.

»Čprav je napredek v dialogu pomemben tudi za Prištino, ki čaka na začetek pogajanj o stabilizacijsko-pridružitvenem sporazumu, ki bi Kosovu odprl vrata na nepovratno pot v EU, **ima škarje in platno še vedno v rokah** Washington« (Einspieler 2013a).

»Zato se je njihova jeza obrnila proti tranzicijskim politikom, ki so **imeli v rokah škarje in platno** od padca komunizma leta 1989« (Einspieler 2013b).

6.3.11 VARČEVANJE JE OSTER PREDMET

Glede na slabe globalne ekonomske razmere vlade držav varčujejo z državnimi sredstvi. Učinek jemanja teh sredstev na kakovost življenja državljanov je slab, rezultat česar je metaforizacija takšnih potez kot nečesa, kar povzroča bolečine ali fizične poškodbe. Metafora se večinoma manifestira z izrazi *rez*, *rezanje*, *oster*.

»Včeraj do polnoči je moral predsednik ZDA sprejeti ukrep, ki bo iz letošnjega proračuna države **izrezal** dodatnih 85 milijard dolarjev. /.../ V Beli hiši upajo, da bodo posledice **rezov** počasi prisilile desnico k vrnitvi za pogajalsko mizo« (Kopušar 2013b).

»Bela hiša je razočarana, desnica neomajna, ZDA pa se od petka soočajo z **ostrimi** varčevalnimi ukrepi. /.../ Ta **vsota vseh rezov**, ki so jih v zadnjih dveh letih dosegli z več zakoni ...« (Kopušar 2013c).

»V preteklih dneh je na ulicah Portugalske protestiral poldrugi milijon ljudi različnih političnih nazorov, ki zahtevajo **konec rezanja in krčenja**« (Vidmajer 2013).

»Obama: Uveljavitev neumnih in nepotrebnih **rezov** pozvročil kongres« (Potočnik 2013).

6.3.12 POLITIČNI ODNOSI SO BESEDILO

Spremembe v odnosih in dogajanjih med državami so konceptualizirane kot besedilo, kar se manifestira v jezikovni metafori *poglavje*:

»... pa dovoljena tudi različna stališča, ki nas ne bodo ovirala pri tem, da **začnemo novo poglavje v odnosih** ...« (STA 2009o).

»Pahor s Srbijo odprl **novo poglavje**« (Čirić 2009).

»Glede sodelovanja s Haagom komisija v poročilu poudarja, da popolno sodelovanje s sodiščem ostaja zahteva za napredek Hrvaške skozi ves pristopni proces, vključno z **začasnim zaprtjem tega poglavja**« (STA 2011č).

6.3.13 OBLAST JE GORA

Biti na oblasti oziroma doseči tovrstno funkcijo je v časopisnih prispevkih konceptualizirano kot vzpon na goro:

»Desničarski politiki poskušajo zlorabiti sentiment in ranljivost preprostih državljanov za **vnovični vzpon na oblast**« (Damijan 2009).

»Vzadnjem času je po vsej Evropi občutiti dramatičen **vzpon skrajne desnice**« (Kirn 2009).

6.3.14 POLITIKA JE ŠOLA

»V vmesnem poročilu komisija po Oettingerjevih besedah ugotavlja, da so članice sicer aktivne, a **domača naloga ni zaključena**« (STA 2011e).

»Tu je **kar nekaj strank padlo na izpitu** ...« (STA 2013b).

6.4 Kreativne konceptualne metafore

Poleg visoko konvencionaliziranih metafor, ki smo jih navedli v tem diplomskem delu, je bilo mogoče zaslediti tudi kreativno izrabo metaforičnih konceptov z nekonvencionaliziranimi metaforičnimi jezikovnimi izrazi ter tudi pojavljanje novih, kreativnih konceptov, ki niso ustaljena praksa v analiziranih časopisnih prispevkih.

6.4.1 RAZMERJE MED STRANKO IN ČLANI JE LJUBEZENSKO RAZMERJE

»Kar ni bil problem, dokler so to bile **interne zakonske težave** na relaciji SD-Pahor« (Dnevnik 2009).

6.4.2 SPREMINJANJE ZAKONODAJE JE ČIŠČENJE

Metaforizacija določenih sprememb v politiki oziroma zakonodaji kot čiščenje pravzaprav ni nenavadna. Vendar pa v spodnjem primeru gre za kreativno izpeljavo koncepta, ker je politik konceptualiziran kot ikona sredstva za čiščenje:

»SDS in NSi ustavljata »**Mr. Muscola**« /.../ **Čiščenje** politike /.../ Že na začetku procedure bi danes lahko padel paket zakonodaje, ki ga je stranka Gregorja Viranta predlagala za dvig politične kulture in utrditev integritete politikov. Predlogi so neustavni, so včeraj ocenili v SDS in NSi« (Jančič 2013).

6.4.3 POLITIČNA STRANKA JE PODJETJE

Naslednja metafora tudi ne nakazuje na nov metaforičen koncept, ampak spet predstavlja kreativno jezikovno metaforo, ki izhaja iz že konvencionaliziranega koncepta.

»Angela Merkel & Co. imajo pred očmi predvsem volitve v treh deželah konec marca«
(Žerjavič 2011c).

6.4.4 DEMOKRACIJA JE BOLEZEN

Metafora DEMOKRACIJA JE BOLEZEN pa nakazuje na kreativen in nekonvencionalen koncept. Glede na to, da v današnji zahodni družni prevladuje mnenje, da je demokracija pozitiven sistem, je spodnji primer zgled avtorjevega upovedovanja odnosa do informacije, ki jo podaja, to je ironičnega pogleda na zgodbo.

*»Ta primerjava je na prvi pogled ustrezna, saj je tako nekdanje »kontrarevolucije« v vzhodni Evropi kot sedanje »revolucije« na Bližnjem vzhodu **zanetil nevarni virus**, ki se je bliskovito **širil** po regiji, **pandemije** pa ni bilo več mogoče ustaviti. /.../ Pravzaprav je tragično, da so prebivalci Libije, ki so se uprli samodržcu, naredili slabo uslugo svojim arabskim bratom, saj utegnejo zdaj **»virus« izolirati** v njihovi državi. /.../ Da, če bi hoteli, da bi **demokratski virus** res učinkovito **zajel** arabski svet, bi morala biti Libija **med zadnjimi obolelimi**«* (Čibej 2011b).

6.4.5 IDEJE SO ROŽE

Pri tej kreativni metafori gre za prevod oglasa, ki ga je objavil poslovni časnik Financial Times. Avtor uporablja navednice, v nadaljevanju besedila pa lahko opazimo nadaljnjo rabo metafore v izrazih *posebno dišeča cvetka*, s katero je konceptualizirana najboljša ideja oziroma rešitev.

»Šopek idej za Obamo /.../ Še zlasti občuti Afrika inflacijo, s katero se spopada dolar, zato je v Wadejevem »šopku idej« posebno dišeča tista cvetka, ki govori o »prevrednotenju dolarja«, torej o umetnem zvišanju njegove vrednosti. /.../ Ni kaj, mamljiv šopek za Obamo« (R. Z. 2009a).

6.4.6 POLITIK JE ŽIVAL

Poleg konvencionalne metaforizacije političnih voditeljev kot nekakšnih krotiteljev živali⁸ sem v analiziranih prispevkih zasledila metaforizacijo politikov kot živali. Metaforizacija se v obeh navedenih primerih osredotoča na dominantne lastnosti živali kot je moč.

Ubiti leva

Atmosfera je bila sproščena, predsednik pa se je smejal tudi pri omembi metafore, da je mladi bojevnik, ki bo velik voditelj postal šele, ko bo ubil leva. »Ne bom ubil leva, saj ga spoštujem, če pa z levom mislite na velike naloge, ki jih moramo še opraviti, potem si bom prizadeval doseči cilj: ubiti leva,« se je Medvedjev v intervjuju za španski El Pais spretno izognil nastavljeni pasti. Metafora cilja na to, da ni Medvedjev niti po letu dni na oblasti stopil iz Putinove sence. /.../ Zaradi odločnega vstopa v drugo leto predsedovanja se poraja vprašanje, ali bo Medvedjevu zdaj vendarle uspelo premagati leva. Bo sicer lev žrtvoval njega, ali pa bosta lev in medved še naprej vladala v tandemu? Doslej je bilo dvovladje dokaj uspešno, vprašanje pa je, kaj se bo zgodilo, ko bo Rusiji zmanjkalo deviznih rezerv, s katerimi uspešno blaži posledice gospodarske krize (Frelih 2009b).

Motiv za metaforizacijo premierja Medvedjeva kot medveda izhaja iz njegovega priimka, medtem ko je predsednik Putin metaforiziran kot lev, kralj živali, ravno zaradi poudarka na njegovo vlogo in moč, ki je bistveno pomembnejša kot vloga samega premierja.

⁸ VODENJE STRANKE/DRŽAVE JE VODENJE ŽIVALI

Naslednji primer pa izhaja iz neposrednega prevoda iz angleščine in je slovenskemu jeziku tuj koncept.

*Toda vzpon konservativnega gibanja čajankarjev je v kongresu porušil razmerje moči na desnici, saj so **proračunski jastrebi** očitno preglasili obrambne. Kar pomeni, da republikanci v zameno za zniževanje dolga pristajajo tudi na varčevanje pri svoji svetinji – vojski. /.../ Poleg tega bodo v zakon o financiranju vlade, ki ga morajo sprejeti do konca meseca, dodali blažilne ukrepe za vojsko, s čimer naj bi pomirili **vojaške jastrebe** v svojih vrstah, medtem ko bo pri demokratih vse več nejevolje zaradi sušenja socialnih programov (Kopušar 2013c).*

Glede na to, da kot bralka pri iskanju razlage omenjenega termina nisem zasledila pogoste rabe ali razlage same metafore v slovenščini, lahko trdimo, da je v tem primeru prišlo do dobesednega prevajanja metafore, kar je deloma povzročilo nehermetičnost besedila.

Spletni portal BusinessDictionary.com pa razlaga termin proračunski jastreb⁹ kot »izraz za ameriškega politika, ki poudarja omejevanje federalnega proračuna«.

Če v jeziku, v katerem uporabljamo metaforo, ne obstaja kulturna, družbena ali fizična podlaga, bo metafora za bralca nerazumljiva, saj preslikave ene domene na drugo ne potekajo samodejno, ampak mora med njima obstajati neki skupni kod, skupek izkušenj, ki ga delijo pripadniki ene kulture.

6.4.7 POLITIKA JE LIMONADNICA / NADALJEVANKA

V spodnjem primeru so politična dogajanja predstavljena skozi domeno limonadnic.

Gre za inovativno izrabo koncepta, ki bi ga sicer lahko umestili tudi pod metaforo POLITIKA JE GLEDALIŠKA PREDSTAVA ALI ZABAVNI PROGRAM:

*Njihov konec v nedogled odloga nepripravljenost in nezmožnost vladne koalicije za sprejemanje političnih odločitev. Menjujejo se **igralci, režiserji in statisti**, v zgodbah pa smo priča tudi kopernikanskim **obratom**. Njihovi **scenaristi** iščejo vedno nove načine za*

⁹ Ang. *deficit hawk*

*ustvarjanje dramaturškega loka in podaljševanje napetosti /.../ Vse naštetu ponazarjajo vprašanja, na katera kljub temu, da so prej omenjene **limonade skoraj dnevno na sporedu**, še nismo izvedeli odgovora (Cirman 2011).*

6.4.8 POLITIKA JE VODA / MORJE

*»A se zdi ta vse bolj odločen, da se popolnoma v **politiko ne bo potunkal**« (Roglič 2011).*

6.4.9 POLITIKA JE KOVANJE

*»Nova koalicija **je** po zaslugi Jankovičeve »žrtve kralja v korist dame« za silo sicer **skovana**« (Gradišnik 2013).*

6.4.10 VSTAJA LJUDI JE VSTAJA ŽIVIH MRTVECEV

V luči protestov ljudstva proti vladi in politiki na splošno, ki so potekali po Sloveniji konec leta 2012 in v začetku 2013, je v časopisih kot tudi v celotnem medijskem prostoru ena pogostejše uporabljanih besed postala *zombiji*. Metaforiziranje vstajnikov kot mrtvecev, ki se je začelo v stranki SDS in potem razširilo na ves slovenski medijski prostor, sem iskala v gradivu ciljno. Našla sem spodnje primere konceptualizacije protestnikov kot živih mrtvecev. Beseda *zombiji* je zamenjala besedo vstajniki (v obeh primerih tudi z učinkovito ironijo):

*»Znotraj njega se bo zbor za republiko o svojih zahtevah uskladil z **zombiji** in bodo družno stali pod Prešernovim spomenikom ...« (Lesjak 2013).*

*»Potem pa bo naš golfist na svečani večerji v skromnih prostorih, za katere Američani, spet zmotno, menijo, da so gulagi, ob navzočnosti članov centralnega komiteja imel predavanje o prednostih enopartijskega in pasteh večstrankarskega sistema, o neučinkovitosti koalicijskih vlad, **pojavo zombijev** in zdravilnih učinkih pohoda v Jajce« (Senković 2013).*

Koncept sem označila kot inovativen, ker se je izoblikoval med protesti in je trenutno del slovenske kulture in zavesti bralcev. Ko se sprašujemo, ali lahko analiza metafor in rezultati oziroma vpogled v rabo metafor lahko odkrijejo družbene spremembe, je pri tem konceptu odgovor zagotovo pritrdilen.

7 ZAKLJUČEK

Vrnimo se k začetnim predpostavkam in hipotezam, ki so bile zastavljene v uvodu tega diplomskega dela.

Že na začetku smo iz izbrane literature s področja kognitivnega jezikoslovja ugotovili, da metafora ni le v domeni umetniške zvrsti, ampak je prisotna v vsakdanjem jeziku. Abstraktne, fizično neotipljive pojave si razlagamo prek metafore (Lakoff in Johnson 2003). Po opravljeni analizi korpusa prispevkov iz dveh kakovostnih slovenskih dnevnikov in primerjavi z avtorji (Bernjak 2007; Červ 2006; Korošec 1998), ki so se pojavu posvečali v medijskih besedilih, lahko trdimo, da je konceptualna metafora široko prisotna tudi v časopisnih prispevkih, ki poročajo o politiki.

V *Stilistiki slovenskega poročevalstva* (1998) Korošec ugotavlja, da je v časopisnih prispevkih politika skupaj s procesi, ki potekajo znotraj nje, najpogosteje predstavljena s pomočjo vremenskih metafor, kar smo na podlagi primerov iz gradiva potrdili. Metaforo smo poimenovali POLITIČNE RAZMERE SO VREMENSKE RAZMERE. Vendar, ne glede na prisotnost koncepta in jezikovnih metafor kot primerov, druge hipoteze ne moremo v celoti potrditi. Čeprav je metafora še vedno v rabi za poročanje o politiki in je visoko konvencionalizirana, lahko na podlagi pregledanega gradiva sklepamo, da ni najpogosteje rabljena. Uvrstimo pa jo lahko na seznam najpogostejših metafor za upovedovanje političnih tematik, skupaj s POLITIKA JE GLEDALIŠKA PREDSTAVA; POLITIKA JE TEKMA; VLADA NI ORGAN, AMPAK OSEBA; POLITIKA JE VOJNA, DVOBOJ, BOJ; POLITIKA JE POTOVANJE.

Pregled in analiza izbranih virov nakazujeta na to, da so vsi omenjeni koncepti iz hipotez, zastavljenih na začetku diplomskega dela, še vedno prisotni v poročanju o

politiki. Takšen izid je bil pričakovan, saj konceptualna metafora (kot tudi frazemi, katerih del so konceptualne metafore) izhaja iz kulture in fizičnih izkušenj – in te so praviloma za govorce istega jezika in pripadnike isti kulturi univerzalne.

Po drugi strani pa smo prišli tudi do nekaterih novih ugotovitev. Prvič, med analiziranim gradivom je bilo opazno veliko primerov konceptualne metafore POLITIKA JE VOJNA, BOJ, DVOBOJ, vzrok za to lahko najdemo v zaostrenih političnih razmerah, predčasnih volitvah leta 2011, menjavi vlade leta 2013, kot tudi v slabih gospodarskih razmerah, ki pestijo zahodni svet. Ugotovili smo tudi, da se za poročanje o volitvah praviloma uporabljata metafori POLITIKA JE TEKMOVANJE in POLITIKA JE VOJNA, BOJ, DVOBOJ.

Drugič, v analiziranih prispevkih se pojavlja konceptualizacija vladnih ukrepov in zakonodaje kot fizičnih predmetov, kar se jezikovno manifestira v izrazih *sveženj* in *paket* (*ukrepov, zakonodaje*). Raba te metafore izvira iz slabih gospodarskih in življenjskih razmer zadnjih let, torej ZAKONODAJA IN UKREPI VLADE SO PREDMET signalizira spremembo v politiki in družbi na splošno. Temu lahko tudi dodamo metaforo VARČEVANJE JE OSTER PREDMET, ki je tudi konvencionalizirana in zastopana v jezikovnih metaforah *rez, rezanje*. Torej sklepamo, da sta ti metafori odsev sprememb, ki so se zgodile v zadnjih sedmih letih.

Tretjič, pri družbenih spremembah je težko ne ozreti se na nedavne proteste, ki so potekali v Sloveniji in z jezikovno manifestacijo katerih lahko še enkrat potrdimo, da družbene spremembe lahko opazimo tudi v metaforah. Do tega zaključka nas pripelje raba koncepta VSTAJA LJUDI JE VSTAJA ŽIVIH MRTVECEV, in sicer z rabo besede *zombiji* za protestnike, kjer gre za metaforizacijo družbenega gibanja, ki jo je prvič uporabila stranka SDS z žaljivo konotacijo, in je prešla v rabo v poročanju o političnih temah, kjer jo mediji učinkovito ironizirajo.

Po drugi strani je analiza tudi nakazala na inovativne koncepte ali inovativno izrabo že obstoječega koncepta. Konvencionalne metafore izhajajo iz kulture in fizičnih izkušenj, pri inovativnih pa ugotavljamo oziroma potrjujemo trditev, da predstavljajo svojevrsten avtorjev odziv oziroma zavestno izrabo jezikovnih sredstev, s katerimi vrednoti in vpliva na naslovnika (Červ 2006, 109).

V tem diplomskem delu smo se osredotočili na identifikacijo konceptualnih metafor, ki so v rabi v zadnjih petih letih, in smo jih iskali v korpusu besedil iz dveh časnikov, *Dela* in *Dnevnika*. Zanimivo bi bilo raziskati rabo konvencionalnih metafor v tovrstnih prispevkih tudi kvantitativno, in sicer v daljšem obdobju, da bi dobili tudi statističen in grafičen pregled sprememb v rabi v različnih obdobjih. Po drugi strani pa področje konceptualne metafore in kognitivnega jezikoslovja na splošno predstavlja zanimivo izhodišče za raziskovanje na kateremkoli področju, na primer v športu, modi, moških in ženskih revijah in tako naprej.

8 LITERATURA

- AFP. 2009. Kjer dva kujeta mir, tretji seje prepir. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Andrenšek, Anita, Marjeta Kralj in Blaž Petkovič. 2013. Lastovke Karlu Erjavcu napovedale pomlad. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/lastovke-karlu-erjavcu-napovedale-pomlad> (7. april 2013).
- Andrenšek, Anita, Peter Pahor in Blaž Petkovič. 2013. Po prvih otipavanjih koalicijski partnerji precej molčeči. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/po-prvih-otipavanjih-koalicijski-partnerji-precej-molceci> (7. april 2013).
- Aristoteles. 1982. *Poetika* (prevedel, uvod in opombe napisal Kajetan Gantar). Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Ašur, Omar. 2011. Libijski gospodar muh. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- B., An. 2013. Očitki pred upokojenskim trobojem. *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- B., An. in T. S. 2013. SD in DL za pogajalsko mizo zbližali stališča. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- B., Ma. in M. V. 2011. O referendumu o pokojninski reformi še prihodnji teden. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- B., Ma. in STA. 2013. Koalicijska pogodba na obzorju. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- B., U. 2009. Prve volitve na avstrijskem Koroškem po Haiderjevi smrti: Velika zmaga njegovih dedičev. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042248284> (3. april 2013).
- Baković, Zorana. 2009a. Skupaj proti krizi. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009b. Hollywood na črni preprogi. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2009/Delo> (25. marec 2013).

- --- 2009c. Svarila generalov s severa. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009č. Boleči poraz kriket diplomacije. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009d. Poraba v srcu nacionalnih interesov. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2011a. Vojaško-človekoljubna misija. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2011b. Kitajska za temnimi očali. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2013a. Dovolj nor za radikalne ukrepe. *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- --- 2013b. Zbogom, veliki prijatelj, nafta teče naprej! *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Bernjak, Elizabeta. 2007. Metafore v političnih novicah tiskanih medijev. *Studia Slavica Savariensia* 1–2: 30–50.
- Borčić Bernard, Tanja. 2009. Končna odločitev Hrvaške o pobudi evropske komisije. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/1042248304> (3. april 2013).
- Božič, Anže. 2013. SLS od stranke kmetov do modernih konservativcev. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Božič, Anže, Marko Jakopec in S. T. 2011. Slapnik in Jelinčič sta si grozila s pestmi. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Božič, Anže, Tanja Jaklič in Tanja Starič. 2013. Štiri stranke pred parafiranjem koalicijske pogodbe. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Bratanič, Jan in Marjeta Kralj. 2011. Slovenija na energetskega zemljevidu Evrope. *Dnevnik*, 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/1042428385> (5. april 2013).

- Bratanič, Jan in Katja Svenšek. 2013. Slovenija tone, politika pa ne želi zagnati motorjev. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/poslovni/novice/slovenija-tone-politika-pa-ne-zeli-zagnati-motorjev> (7. april 2013).
- Bratož, Silva. 2010. *Metafore našega časa*. Koper: Fakulteta za management.
- Brejc, Irena. 2013. Korupcija leta 1926. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/objektiv/zgodovinska-fronta/korupcija-leta-1926> (7. april 2013).
- *BusinessDictionary.com*. Dostopno prek: <http://www.businessdictionary.com/> (10. maj 2013).
- Caharijas, Domen. 2011. (Pre)pozno, (pre)malo. *Dnevnik*, 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/komentarji/1042428511> (5. april 2013).
- Cirman, Primož. 2011. Vladavina brezvladja. *Dnevnik*, 5. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/komentarji/1042428621> (5. april 2013).
- CNN in STA. 2011. Chavez in Gadafi o mediacijski delegaciji za mir v Libiji, Obama pa Gadafija poziva k odstopu. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042428290> (5. april 2013).
- Čefarin, Ana. 2013a. Špekulacije hrvaških medijev: Kako bo sprememba vlade vplivala na odnose med sosedama?. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/spekulacije-hrvaskih-medijev-kako-bo-sprememba-vlade-vplivala-na-odnose-med-sosedama> (7. april 2013).
- --- 2013b. EU podaljšala sankcije proti Siriji. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/eu-podaljsala-sankcije-proti-siriji> (7. april 2013).
- --- 2013c. Žižek: Janša bo res gotof, ko bo gotova sedanja 'levica'. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/zizek-jansa-bo-res-gotof-ko-bo-gotova-sedanja-levica> (7. april 2013).
- --- 2013č. Tecco in Badalič ob smrti el Comandanteja: Razvoja dogodkov ni mogoče napovedati. *Dnevnik*, 6. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/tecco-in-badalic-ob-smrti-el-comandanteja-v-luci-chavezovega-mita-desnica-zaenkrat-brez-moznosti> (7. april 2013).
- Červ, Gaja. 2006. *Metafora v poročevalskih besedilih: analiza strukture, rabe in funkcije*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. Dostopno prek: <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/cerv-gaja.pdf> (21. januar 2013).

- Čibej, Boris. 2009a. Ponovno na »misiji nemogoče«. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009b. Čakajoč na iranskega Jelcina. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2011a. Priprave na morebitni vojaški poseg. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2011b. Libija je bila prezgodnja. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Čirić, Aleksandar. 2009. Pahor s Srbijo odprl novo poglavje. *Dnevnik*, 7. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042250009> (3. april 2013).
- Damijan, Jože P. 2009. V Mefistovem objemu. *Dnevnik*, 7. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/objektiv/vec-vsebin/1042249853> (3. april 2013).
- *Delo*. 2009. V skrajnem primeru tudi podržavljenje. 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2013. Ustavljamo Hrvaško. 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- *Dnevnik*. 2009. Po zlati dobi. 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/kolumne/1042249123> (3. april 2013).
- --- 2011. Evropska ministrica na preizkušnji. 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/nedeljski/skrinja-nedeljskega/1042427680> (5. april 2013).
- E., D. 2013. Orožja za sirske upornike (še) ni. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- E., V. 2013. Prevzem oblasti od politične elite. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Einspieler, Vili. 2009a. Kje je meja za Tadićeve demokrate. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009b. Vse je že davno odšlo v Honduras ... *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009c. Novo poglavje odnosov med državama. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2009/Delo> (25. marec 2013).

- --- 2013a. Škarje in platno v rokah Washingtona. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- --- 2013b. Državni nadzor ali oblast ljudstva. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Freljih, Polona. 2009a. Kriza (še) ni načela zaupanja volivcev. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009b. Ubiti leva. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009c. Spopadata se kakor pes in mačka. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Galun, Robert. 2013. Umetniški vtis. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Gaube, Aleš. 2011a. Prvi zametki državljanske vojne v Libiji. *Dnevnik*, 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042428509> (5. april 2013).
- --- 2011b. Arabska pomlad: Revolucije ne bodo ukradene. *Dnevnik*, 5. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042428683> (5. april 2013).
- --- 2013. ZSSS: Nova vlada naj da prednost ljudem in ne kapitalu. *Dnevnik*, 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/zsss-nova-vlada-naj-da-prednost-ljudem-in-ne-kapitalu> (7. april 2013).
- Gibbs, Raymond in Nicole Wilson. 2002. Bodily Action and Metaphorical Meaning. *Style* 36 (3): 533–554.
- Gole, Nejc. 2009. Univerza in gospodarstvo z roko v roki proti krizi. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Gradišnik, Branko. 2013. Curbária electionális. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/clanek/1042578905> (7. april 2013).
- Grča, Dušan. 2009. Kakovost vzgoje ne sme trpeti. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Grgič, Maja. 2013a. Čas za premislek. *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- --- 2013b. Klasifikacija naložb na ledu. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2013/Delo> (1. april 2013).

- Grgič, Maja in Zoran Potič. 2013. Previdno do sklepanja kompromisov o vladi. *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Grgič, Maja in Peter Žerjavič. 2013. Manj priboljškov za bankirje. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Haček, Miro. 2013. Politično kadrovanje po črki zakona. *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Hanc, Marjana. 2009. Dimnikarji zagrozili z referendumom. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Hladnik Milharčič, Ervin. 2011. Civilizacijski zgled. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/kolumne/1042428229> (5. april 2013).
- Hočevnar, Tone. 2009. Silvio Berlusconi se je opravičil Libiji. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2011. Berlusconi spet proti mlinom na veter. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Hočevnar, Barbara in Meta Roglič. 2009. Diplomatski »kiks« Avguština Vivoda. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Hren, Barbara. 2013. Berlusconi znova v primežu protikorupcijske preiskave. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/berlusconi-znova-v-primezu-protikorupcijske-preiskave> (7. april 2013).
- Ja., Ma. 2013. Napolitano se ne boji nestabilnosti. *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Jakopec, Marko. 2009. Kos: Slovenija postaja korupcijsko vse bolj ogrožena. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2011a. »Slovenija se ne potaplja«. *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2011/Delo> (28. marec 2013).

- --- 2011b. Sosedstva pomoč je še vedno kamen spotike. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Jakopec, Marko, Dejan Karba in Majda Vukelić. 2011. Vlada za ničnost pogodbe o nakupu patrij. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Jančič, Peter. 2011. SD: Plačali bomo vse račune. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2013. SDS in NSi ustavljata »Mr. Muscola«. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Jesenšek, Maša. 2009. Predvolilni politični boj se je že začel. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Jokić, Branko. 2009. Đukanović brez pravega tekmeča. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Kajzer, Rok. 2009. Še trenutek, Olli. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2011. Odpotuj, Evropa. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2013. Politični grabež skupnega premoženja. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Kajzer, Rok, Božo Mašanović in R. Me. 2009. Še ena zamujena priložnost?. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Kalčič, Vesna. 2009. Koroški Slovenci bodo gledali proti Dunaju. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042248586> (3. april 2013).
- Kante, Božidar, ur. 1998. *Kaj je metafora?* Ljubljana: Krtina.
- Karba, Dejan. 2011. Preložitev bremena. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Kastelic, Brane. 2009. Brown v ZDA po nove »posebne odnose«. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042248335> (3. april 2013).

- Kirn, Gal. 2009. Vzpon neofašizma. *Dnevnik*, 7. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/komentarji/1042249835> (3. april 2013).
- Kopušar, Sebastijan. 2013a. Varčevalna histerija. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- --- 2013b. Obama: Ukrepi so neumni, nepotrebni in neupravičljivi. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- --- 2013c. Izgubljena gorjača predsednika Obame. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- --- 2013č. Spopadi zaradi umazane nafte. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Korošec, Tomo. 1998. *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana: Kmečki glas.
- Kos, Janko. 2001. *Literarna teorija*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Kovač, Dejan. 2009. Sveta pravičnost. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/kolumne/1042248372> (3. april 2013).
- Kramžar, Barbara. 2009a. »Brutalni trend na desno«. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009b. Haiderland za vselej?. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009c. V ogledalu krize se kaže širitev koristna. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Kramžar, Barbara in Ivan Lukan. 2009. Še hujši zasuk v desno. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Krivec, Tamara. 2013. Dačić in Thaci še brez dogovora o institucijah na severu Kosova, a z občutnim napredkom. *Dnevnik*, 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/dacic-in-thaci-se-brez-dogovora-o-institucijah-na-severu-kosova-a-z-obcutnim-napredkom> (7. april 2013).
- Kržišnik, Erika. 1991. Frazeologija v slovenskem časopisju. V *27. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*, ur. Darinka Počaj-Rus, 89–98. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

- Kržišnik, Erika in Marija Smolić. 1999. Metafore, v katerih živimo tukaj in zdaj. V *35. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*, ur. Erika Kržišnik, 61–82. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- --- 2000. »Slike« časa v slovenskem jeziku. V *36. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*, ur. Irena Orel, 7–21. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Lakoff, George. 1993. The Contemporary Theory of Metaphor. V *Metaphor and Thought*, ur. Andrew Ortony, 202–251. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lakoff, George in Mark Johnson. 1980/2003. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago.
- Latal, Zdravko. 2011. Kaj bi rad svet od Bosne in kaj bi Bosna rada od sveta. *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Lesjak, Miran. 2013. Sekretar za vseslovensko ljudsko vstajo. *Dnevnik*, 6. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/glosa/sekretar-za-vseslovensko-ljudsko-vstajo> (7. april 2013).
- Lesničar - Pučko, Tanja. 2011. Kranjec naj bo! *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/kolumne/1042427513> (5. april 2013).
- Markeš, Janez. 2011. Med referendumi. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Mastnak, Tomaž. 2013. Politika razlaščenja, siromašenja in poniževanja. *Dnevnik*, 6. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/kolumne/politika-razlascanja-siromasenja-in-ponizevanja> (7. april 2013).
- Mašanović, Božo. 2009a. Sestankomanija. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009b. Pahor bi preložil pogajanja s Hrvaško za mesec ali dva. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009c. Ta teden Olli Rehn še ne bo dobil odgovora Hrvaške. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2009/Delo> (25. marec 2013).

- --- 2009č. Države bodo same odločale o gensko spremenjeni hrani. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009d. Olli Rehn: Hrvaška naj sprejme posredovanje brez nemogočih pogojev. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009e. Barroso v krizi. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009f. Nato z optimizmom pričakuje Hrvaško. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009g. Barroso: Kriza je resna, a izhod obstaja. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009h. Trojka o mediaciji spet v torek?. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009i. S Hillary Clinton je v Natu končno zapihal svež veter. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2011a. Zamudnicam (še) ne grozijo postopki. *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2011b. Šesta klapa belgijske nadaljevanke. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Mehle, Borut. 2013. Paraliki. *Dnevnik*, 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/glosa/paraliki> (7. april 2013).
- Miholič, Andrej. 2009. Potrebujeta drug drugega. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2011. Evropska unija mora nameniti pozornost BiH. *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Miklavčič, Borut. 2009. Fakin: Naj minister piše ukrepe tudi zase. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2009/Delo> (25. marec 2013).

- Mlakar, Petra. 2013. Denarja ni, sociala molči. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/denarja-ni-sociala-molci> (7. april 2013).
- P., A. 2009. Severna Koreja in ZN po šestih letih za pogajalsko mizo. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042248597> (3. april 2013).
- P., Mi. 2009. Glasovi nacionalistom in konservativcem. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- P., T. in STA. 2011. Uporniki so ustanovili vojaški svet, ZDA so Gadafija spet pozvale k odstopu. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042427598> (5. april 2013).
- Pavlič, Darja. 2001. Funkcije metafor v literarnem delu. *Primerjalna književnost* 24: 227–237.
- Pavlin, Barbara. 2011a. Guverner BS: Protest obrtnikov ne bo zamajal bančnega sistema. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2011b. Kopač: Žarnić ovira gradnjo HE na Savi. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Pečauer, Marko. 2011. Pretepaški odzivi. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2013. Bratuškovi bo uspelo, a ne do konca mandata. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Piano, Brane. 2011a. Nestrokovnost pri pripravi NEP. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2011b. Celjski tlačani in knezi. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Pintar, Emil Milan. 2011. Slovenija na poligrafu demokracije. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2011/Delo> (28. marec 2013).

- Podkrižnik, Mimi. 2011. Da se ne bi rodile nove diktature. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2013. Trojka naj se, milo rečeno, »spelje«. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Pogačnik, Rok. 2013. Šef evroskupine izida volitev v Italiji ne razume kot kritike zategovanja pasu. *Dnevnik*, 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/sef-evroskupine-izida-volitev-v-italiji-ne-razume-kot-kritike-zategovanja-pasu> (7. april 2013).
- Poglajen, Jože. 2009. »Odškodnine nimajo zveze z odločbami«. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/1042248548> (3. april 2013).
- Potič, Zoran. 2009a. Zadovoljni s svojo vlado. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009b. Test pripadnosti evropski ideji. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009c. Tehnični vidiki evrovolitev. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2013. Novo s staro vsebino. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Potič, Zoran in Tanja Starič. 2009a. Slovenska politika za mediacijo. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009b. Bo Hrvaška sprejela mediacijo?. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009c. Visoka udeležba bi potrdila privrženost Evropi. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Potočnik, Aljaž. 2013. Obama: Uveljavitev neumnih in nepotrebnih rezov povzročil kongres. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/obama-udeljavitev-neumnih-in-nepotrebnih-rezov-povzrocil-kongres> (7. april 2013).

- Pristavec, Bojan. 2009. Piransko jezero. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/komentarji/1042248364> (3. april 2013).
- R., M. 2009. Bojan Horvat na čelu mariborske SD. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- R., Z. 2009a. Šopek idej za Obama. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009b. Bruseljska klofuta Hrvaški. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Rajšek, Bojan. 2011a. Izlakarju ponujali vodenje šmarske SLS. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2011b. Občina namerava legalizirati romsko naselje Žabjak. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Rak, Peter. 2011. Zamrznjen nemško-ruski dialog. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Randić, Barbara. 2009. *Conceptual Metaphors in Business Newspaper Articles. Diplomsko delo*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Repovž, Mija. 2009. Plitva zavest o globini krize. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Repovž, Erika. 2011. Lažje odpuščanje, znižanje odpravnin, višji davki ... *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Rogelj Petrič, Silvestra. 2009. EU uveljavlja načelo, da obremenjevalec plača. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Roglič, Meta. 2011. Gregor Virant: Upam, da se bo SDS iz te napake kaj naučila. *Dnevnik*, 5. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/objektiv/vec-vsebin/1042428638> (7. april 2013).
- Senković, Zoran. 2009. Lov za izgubljenim časom. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/komentarji/1042248663> (3. april 2013).
- --- 2013. Kim-Il-Rod-man. *Dnevnik*, 5. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/mnenja/glosa/-kimilrodman> (7. april 2013).

- Senkovič, Zoran in Vesna Vaupotič. 2013. Cunami na koroškem političnem zemljevidu. *Dnevnik*, 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/cunami-na-koroskem-politcnem-zemljevidu> (7. april 2013).
- Slabe, Damijan. 2009. Spretno iskanje novega zaupanja. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2011. Paradižniki za demokracijo. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2013. Angelin bumerang. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- *Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ)*. Dostopno prek: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html> (15. april 2013).
- Smrekar, Borut. 2013. Strokovne komisije? Ne, farsa!. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/objektiv/komentarji-in-mnenja/strokovne-komisije-ne-farsa> (7. April 2013).
- STA. 2009a. Koroški Slovenci po volitvah presenečeni, Smrtnik zaradi poraza ponudil odstop. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/clanek/1042248505> (3. april 2013).
- --- 2009b. Bruselj ne želi zavlačevanja: Premik v sporu Slovenije in Hrvaške je nujen čim prej. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042248506> (3. april 2013).
- --- 2009c. Pahor: Morebitne odškodnine izbrisanim ne bodo ogrozile javnofinančnega položaja. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/clanek/1042248523> (3. april 2013).
- --- 2009č. Evropski komisar za širitev od Hrvaške pričakuje hiter odgovor brez »nemogočih pogojev«. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042248915> (3. april 2013).
- --- 2009d. Umik iz Fidelove sence: Raul Castro je zamenjal več članov vlade. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042248698> (3. april 2013).
- --- 2009e. Lojze Peterle: Hrvaška ne more napredovati z lobiranjem ali s pritiski na državo članico EU. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042249042> (3. april 2013).

- --- 2009f. Pahor je za danes sklical sestanek s predsedniki parlamentarnih strank o odnosih s Hrvaško. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/clanek/1042248687> (3. april 2013).
- --- 2009g. Potrjeno srečanje: Jandroković in Žbogar se bosta v Bruslju sestala v sredo ali četrtek. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042249001> (3. april 2013).
- --- 2009h. Pomoč Srbiji v EU: Srbijo na poti v EU čakajo številne reforme. *Dnevnik*, 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042249220> (3. april 2013).
- --- 2009i. Romunski parlament je odprl vrata kazenskemu pregonu proti nekdanjemu premieru. *Dnevnik*, 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042249276> (3. april 2013).
- --- 2009j. Türk je izrazil podporo Črni gori pri vključevanju v evroatlantske integracije. *Dnevnik*, 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/clanek/1042249302> (3. april 2013).
- --- 2009k. Berlusconi: Hrvaška bo postala članica EU do leta 2010. *Dnevnik*, 5. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042249570> (3. april 2013).
- --- 2009l. Vlada se je odločila za končanje dela slovensko-hrvaške komisije za mejo. *Dnevnik*, 5. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/clanek/1042249540> (3. april 2013).
- --- 2009m. DZ je funkcionarjem izvršne, zakonodajne in sodne veje oblasti znižal plače za štiri odstotke. *Dnevnik*, 5. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/clanek/1042249527> (3. april 2013).
- --- 2009n. Slovenija pripravlja spodbude za avtomobilski sektor, vezane na sredstva EIB. *Dnevnik*, 5. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042249584> (3. april 2013).
- --- 2009o. Pahor in Tadić za začetek novega obdobja v dvostranskih odnosih. *Dnevnik*, 6. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042249880> (3. april 2013).
- --- 2011a. Dosežen je bil dogovor o preoblikovanju srbske vlade, imela bo manj kot 20 ministrstev. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042427800> (5. april 2013).

- --- 2011b. Novi list: Hrvati v Sloveniji želijo status manjšine. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042427630> (5. april 2013).
- --- 2011c. EU si ne more privoščiti, da bi pustila BiH na stranskem tiru. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042427566> (5. april 2013).
- --- 2011č. Evropska komisija je Hrvaško opozorila na več pomanjkljivosti v pravosodju. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042428093> (5. april 2013).
- --- 2011d. Merklova predloge mehkejšega pakta za konkurenčnost označila za dobro podlago. *Dnevnik*, 2. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042428117> (5. april 2013).
- --- 2011e. Oettinger: Delujoč notranji energetski trg prinaša koristi za uporabnike. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042428363> (5. april 2013).
- --- 2011f. Referendum najčistejši izraz volje ljudstva ali manipulacija politike? *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/clanek/1042428371> (5. april 2013).
- --- 2011g. Janša o Slakovi oddaji: Pripravljen bi bil sodelovati, če bi končno razpravljali o dejstvih. *Dnevnik*, 4. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/clanek/1042428606> (5. april 2013).
- --- 2011h. Desnosredinski voditelji EU za stroga pravila glede evra. *Dnevnik*, 5. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/1042428857> (5. april 2013).
- --- 2013a. Finančni ministri EU potrdili dogovor o "dvojčku", ki prinaša krepitev nadzora na nacionalnimi proračuni. *Dnevnik*, 5. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/financni-ministri-eu-potrdili-dogovor-o-dvojcku-ki-prinasa-krepitev-nadzora-na-nacionalnimi-proracuni> (7. april 2013).
- --- 2013b. Zaostrovanje pogojev funkcionarjem: Zakoni ne morejo prispevati k dvigu politične kulture. *Dnevnik*, 6. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/stranke-pri-zaostrovanju-pogojev-funkcionarjem-previdne-zaradi-domneve-nedolznosti> (7. april 2013).
- --- 2013c. Bersani stranki predstavil osem točk vladnega programa. *Dnevnik*, 6. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/bersani-stranki-predstavil-osem-tock-vladnega-programa> (7. april 2013).

- --- 2013č. Arhar pojasnil iskanje rešitve vprašanja LB. *Dnevnik*, 7. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/arhar-pojasnil-iskanje-resitve-vprasanja-lb> (7. april 2013).
- --- 2013d. Pahor: Slovenija je zavezana trajnostnim razvojnim ciljem. *Dnevnik*, 7. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/pahorja-v-toku-sprejel-japonski-cesar> (7. april 2013).
- --- 2013e. Konsenza ni, več držav ima pomisleke: notranji ministri o vstopu Romunije in Bolgarije v Schengen. *Dnevnik*, 7. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/svet/konsenza-ni-vec-drzav-ima-pomislike-notranji-ministri-o-vstopu-romunije-in-bolgarije-v-schengen> (7. april 2013).
- Stamejčič, Damjana. 2009. Celju bi šest milijonov prišlo zelo prav. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Stanković, Dragana. 2011. V Trebnjem in na Mirni bodo lokalno oblast volili 10. aprila. *Dnevnik*, 1. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/clanek/1042427594> (5. april 2013).
- Stanojević, Mateusz–Milan. 2009. Konceptualna metafora u kognitivnoj lingvistici: pregled pojmov. *Suvremena lingvistika* 35 (68): 339–369.
- Starič, Tanja. 2009a. V parlamentu o izjavah Iva Vajgla. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009b. Katarina Kresal gre do konca. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009c. Izbrisani – »spopad prava in grobe politike«. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2011a. Spet na začetku. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2011b. Ministrici Radičevi je prekipelo. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2011c. Ministrica Irma Pavlinič Krebs gre na enotedensko »politično misijo«. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2011/Delo> (28. marec 2013).

- --- 2011č. Naj odloči sodišče, ne politika. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2011d. Soočenje – ne v Stožicah, ampak v parlamentu. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Škerl Kramberger, Uroš. 2009a. Meja v Istri od Dunaja do Bruslja. *Dnevnik*, 3. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/1042248553> (3. april 2013).
- --- 2009b. Notranja ministrica Katarina Kresal zavrača interpelacijo zaradi izbranih. *Dnevnik*, 7. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/1042249940> (3. april 2013).
- Škrinjar, Klara. 2009. Spletna vojna med LDS in SDS. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Šlamberger, Vlado. 2009. Giljotina SDS za Kresalovo. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Tanackovič, Tatjana. 2011. Vsak od nas se bo boril za svoj tovor. *Dnevnik*, 5. marec. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/objektiv/v-objektivu/1042428646> (5. april 2013).
- Toporišič, Jože. 1992. *Enciklopedija slovenskega jezika*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- V., B. 2013. Volilna katastrofa svobodnjakov. *Delo*, 4. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/04.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Videmšek, Boštjan. 2013a. V Keniji vodi obtoženec haaškega sodišča. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- --- 2013b. »Zaustaviti avtoritarne tendence«. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Vidmajer, Saša. 2009a. Rehn po ponudbi, ki je ni mogoče zavriniti. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2009b. Igre s komisijo. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2009/Delo> (25. marec 2013).

- --- 2013. Sever proti jugu. *Delo*, 6. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/06.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Viršek, Damjan. 2013. Kdo bo novi guverner Banke Slovenije? *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Vodovnik, Dejan. 2013. Nadaljevanje januarskega hrvaško-srbskega srečanja. *Delo*, 5. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/05.03.2013/Delo> (1. april 2013).
- Zajec, Diana. 2009. Fakin: Naj minister piše ukrepe tudi zase. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- Zore, Janoš. 2011. Komu koristi ukinjanje zavoda?. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- Žerjavič, Peter. 2009. Berlinski politični tango na nemirnih tleh. *Delo*, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/07.03.2009/Delo> (25. marec 2013).
- --- 2011a. Erdogan kot varuh nemških Turkov. *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2011b. Baronovo presenečenje za kanclerko Merklovo. *Delo*, 2. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/02.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2011c. Teater velikega plagiatorja. *Delo*, 3. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/03.03.2011/Delo> (28. marec 2013).
- --- 2013. Razpad sistema. *Delo*, 1. marec. Dostopno prek: <http://www.delo.si/arhiv/tiskano/01.03.2013/Delo> (1. april 2013).